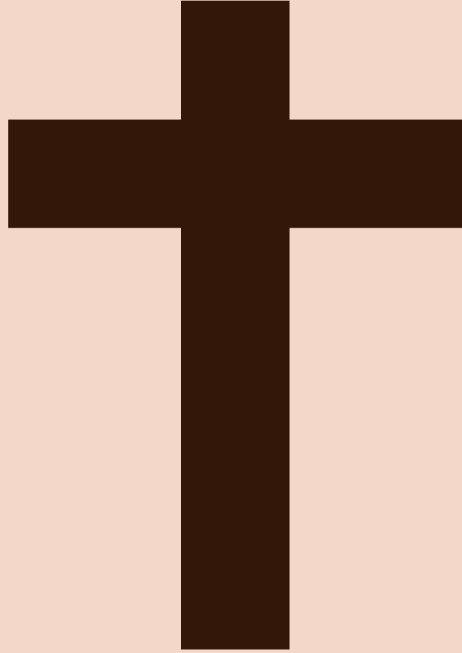

Akurumi NT Portion

Kurama: Akurumi NT Portion (New Testament)

Akurumi NT Portion
Kurama: Akurumi NT Portion (New Testament)

copyright © 2025 ITDAL and The Seed Company

Language: (Kurama)

Contributor: The Nigeria Bible Translation Trust

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0. You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-02

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Mar 2026 from source files dated 2 Jul 2025

f3188996-65a2-517d-90a7-7c6c08468622

Contents

aBiraniyawa	1
Yakubu	16
1 Biturus	21
2 Biturus	27
1 Yohana	31
2 Yohana	36
3 Yohana	37

Ncaza niya ke aBiraniyawa Yeso Animasihu, a Vana bo Ashini

¹ Ne aye ha sa <akamaa, Ashini <ukuyane anaza ne ncaaran maaro ne uwunda wo hare niyiyezi ne anaza ha Ashini ne agaba pan, ne aməmo tiwunda muwa muwa,

² ama ne aye ha umanne, □uyane haro anaza ne uwunda wo Vana bewo, a ne uwunda wo Vanama Ashini <ukuyane unaafase wo kuwede yina, hane □uzangneke-wo, wərike kuwede yina ne inang are hawo.

³ Vanama a wo ure nsaa me umənu wo Ashini, a wo □udonke tantaasa Ashini ure, ne ugaso wo anaza hawo, >upiti unaafase wo kuwede yina. Sa <ukuwone haro hare apuwa araa □ticuge ne nsano ubusa ke Ashini, hane □ucuge ne upang wo taare tine te Bore Upere sa ure ashini.

⁴ Anongo, □ucuge upere atuma ha Ashini sa are ashini saa niziya newo sa □uciye sa nipere neha.

⁵ Anna ne aməmo atuma ha Ashini sa are ashini, Ashini unumaga ukunan kewo,

<<Bo a Vana bom,
yenəy me a Babba wobo>>?

Baa

<<Me nta nre Babba woo,
wo uta ure Vana bom>>?

⁶ Anongo, sa Ashini <ukuye ne Vana bewo bo uciba ne aməmo inang, □ukuna, <<Sa unaafase wo atuma ha Ashini sa are ashini arumi-wo.>>

⁷ Sa <ukure ne anaza ha atuma ha Ashini sa are ashini □ukuna, <<=Ukukutti atuma hawo sa are ashini acuge uway,
ariyare hawo acuge aniyam ha una.>>

⁸ Ama ne ashini ha Vanama <ukukone, <<Ashini, ukpənku wo tigbama tebo uta ure shere umuwene,
uyane wo anowa uta ure ubinda wo tigbama tebo.

⁹ □Boyeme uzira wo araa, □bogaa-bo araa,
wərike nongo Ashini, Ashini habo □unyante-bo ashini ke aruwanke habo,
sa <ukuwuuniki-bo ne mmay me nsano me iruwa.>>

¹⁰ Ukuri □ukuna,
<<Mbaa, ne uciba <kibotunki inang, nshini a nituma ne taare tebo.

¹¹ Ata acaano, ama bo bore ne,
ata akooninka saa mpoppuwa.

¹² Bota bogbindiki-ha saa mpoppuwa,
ata atanke-ha ne saa mpoppuwa nkonema.

Ama bo anongo bore-bo,
a tinay tebo tiza timuwew.>>

¹³ Anna ne aməmo atuma ha Ashini sa are ashini, Ashini unumaga ukunan kewo,

<<Cuge ne taare tine tom
sa nkutti hare uгаа wo unay wobo acuge apuwa ha uruwabta ne tikaza tebo>>?

¹⁴ Unaafase wo atuma ha Ashini sa are ashini, haza idiri yee sa -ayane Ashini nituma sa □atonte-ha a kande haremaya sa ata aciye utubsa?

Uduwamo a renke ato

2

¹ Wərike nongo, akafa tiyane nnoo tirenke ato nnoo ne apuwa sa □tigofe wərike kate tisate uwunda.

² Ka anaza ha atuma ha Ashini sa are ashini aciye ugaso, awaasa □ugaa-wo ugofe wo ana ne awaasa □ugaa-wo uyane wo ana □ane-ha uriyare sa ure didəy,

³ ataana tatiyane a tiharado ka tiwəshe anaza ha utubsa umənun wee? Utubsa wee sa Mbaa <ukucebe □uyane anaza ha una, haremaya sa <akagofe-wo □akunan kooro a nongo are.

⁴ Ashini <ukukuri □udonke a nongo ne aməmo uyane wo apuwa ha udonke ne apuwa amənsuha muwa-muwa ha upere wo ugaso wo uyane wo bigana, a upase wo Bidiri Bisanobo sa <ukuhare tantaasa utare.

**Akutti Yeso saa aruwanke
hawo**

⁵ Haza atuma ha Ashini sa are ashini aha ata ayane tigbama te inang yee sa iyizezi, inang yee sa tire ne anaza ha ina.

⁶ Ama ne aməmo ncaza me anaza ha Ashini bigi □ukuna,

<<Ayina bigana ure sa =ucitane-bo, vana bo bigana sa =bodafe ne wo?

⁷ □Boyane-wo a cim □ukərə-wo ne atuma ha Ashini sa are ashini, □bone-wo tigbama, □bonyante-wo, □bone-wo umənu,

⁸ hane □bowuna unaafase wo kuwede yina daa ne tikaza tewo.>>

Ne uwuna wo tigbama te kuwede yina ne taare tewo, azaa apuwa sa Ashini □ujese sa udaake □uwuna ana ne tigbama tewo. Nongo yaaro, saanuwa =ntiyatedo tigbama te kuwede yina ne taare tewo.

⁹ Ama saanuwa =tiyate Yeso, awaasa □ayane-wo a cim □ukərə-wo ne atuma ha Ashini sa are ashini, wərıke uyane ungməne wo kuwede ana, saanuwa □ane-wo tigbama ne umənu a unyante wərıke sa □uniya uriyare wo ungməne.

¹⁰ Sa ukuta uye ne ayiyane gay wərıke aciye unyante, <akayane unoo Ashini sa a wo □uyane kuwede yina, ukuri =udafe ne kuwede yina, uwone bore utubsa wohā ungmāa, ne aməmo uniya wo uriyare wo ungməne woo.

¹¹ Awaasa =uwooze nsano ne haremay sa □awona-ha nsano duki wohā a agana ha bigəndi. A ana □awuna Yeso =unugofe-wo nziri ugaase-ha a aruwanke.

¹² □Ukuna,

<<Nta =nnaze niziya nebo ke aruwanke ham, ubusa ke usonde wo agana nta n-yane tiwune te urume wobo.>>

¹³ Ukuri □ukuna,

<<Nta nne iruwa yom kewo.>>

Hane ukuri □ukuna,

<<Naa me ze ne ayiyane hay sa Ashini □une-m.>>

¹⁴ Wərıke sa ayiyaneha aciye inama ne mgba, ne aməmo nipum ukure saa ha wərıke ne aməmo ungməne woo uta upere ugaso wo bigbama bo agbyarigare awaasa uciye ugaso wo ungməne,

¹⁵ hane □uvuwa haremay sa ne unaafase wo ucugi wohā, <akare ne ucugi wo uriyare wo uwuwage wo ungməne.

¹⁶ Anongo are, haza atuma ha Ashini sa are ashini □ukandeke-ha, ama ayiyane ha Ibirahem.

¹⁷ A wərıke nongo, □akafa akutti-wo saa aruwanke hawo ne kuwede uje upang, wərıke ure Borewono wo mPiris bore ugbane ne kiwenden ne aməmo uyane wo Ashini nituma, a une niciye newo wərıke uviyase apuwa araa sa agana =ayane.

¹⁸ Wo niciye newo, □uniya uriyare sa <akawone-wo ne aməmo unaase wo uwuna wo uyane wo araa, wərıke uviyame ukande wo haremay sa =akanaase uwuna wohā uyane wo araa.

Yeso upere Mosa

3

¹ Wərıke nongo, aruwanke ham hare nsano, haremay sa are bidii ne aməmo ngaasa me Ashini, yanen ndunkinze ne ashini ha Yeso, awaasa □ticuwana a wo ure bituma ne Borewono wo mPiris.

² <Ukuyane kiwenden ne aməmo apuwa sa awaasa <ukuzangneke-wo utare, tantaasa Mosa <ukuyane kiwenden ne aməmo ukura wo Ashini.

³ Bigana bee sa □utiya ukura, umənu woo umaane wo ukuraw, anongo umənu wo Yeso umaane wo Mosa.

⁴ Kuwede uje ukura uciye awaasa □utiya una, ama Ashini a wo □utiya kuwede yina.

⁵ Mosa biriyare bo Ashini, <ukuyane kiwenden ne unaafase wo ukura wo Ashini, <ukudonkize apuwa sa Ashini uta udonke niya ubusa.

⁶ Ama Animasihu sa wo a Vana, <ukuyane kiwenden ne ashini ha ukura wo Ashini. Haro a agana ha ukura woo ka =tipiti ugaso wo iruwa yooro ne uwuna wo iruwa yee sa tire ne ubuwerinze ne.

Uduwamo wərıke uzira wo une wo iruwa

⁷ Wərıke nongo, tantaasa Bidiri Bisanobo >ugose,

<<Yenəy, ka □igofe niviyaw newo,

⁸ kate iyane unyif wo iruwa

tantaasa <ikiyane agabaa sa <ikigaa-ye udufe wom,
ne agabaa sa <ikinaase iyyame baa me a ana ne aməmo ndare,
9 kitiya sa ncaaran maye <akanaase ayiyame baa me a ana,
hane □anay apuwa amənsuha sa <nkiyane ndare tinay akuri anaaze.
10 A ana □awuna <nkiyane ukara ne ha, hane □nkuna, <Iruwa yeha izaw kom kuwede aje agaba, adaake ayiyama apuwa sa ntare-ha ayane.>

11 Wərike nongo □n-yane ituna ne aməmo ukara wom,
<Aza amage anugi-ha nivanzanko nom.> >>
12 Gbənken a inay, aruwanke ham, kate bigi ne aməmo keye ure bore araa ne uzira wo une wo iruwa sa □uhangareko □ujese udufe wo Ashini bore uray.

13 Ama sa iniyaze aciye haye ugaso wo iruwa kuwede uje uweng, sa iyane nituma ne kuwede aje agaba sa =agaase ana a yenəy wərike kate bigi ne aməmo haye ucuge ne unyif wərike kiriyange ke apuwa araa.

14 Haro ticiye apuwa nidii ne aməmo ke Animasihu ka =tipiti apuwa sa <kitikpaa ne uciba, niya umanne.

15 Tantaasa □akuna,
<<Yenəy, ka □igofe niviyaw newo, kate iyane unyif wo iruwa tantaasa <ikiyane agabaa sa <ikigaa-ye udufe wom.>>

16 A aje zeno <akagofe hane □agaa-ha udufe woo? Haza unaafase wo haremay sa Mosa <ukudafe ne ha nikaane uMasar?

17 A ne aje <ukukuri □uyane ukara ne tinay akuri anaaze? Haza a ne haremay sa <akayane apuwa araa, hane □angməeze ndare?

18 A aje Ashini <ukutuna a aza anugi-ha ne aməmo nivankanzo newo, ka haza haremay sa <akayane ugbara wo ato?

19 Wərike nongo □tinay <akadaake aciye unugi, wərike uzira wo une wo iruwa yeha.

Nivanzanko wərike agana ha Ashini

4

1 Nikəwəri ne unugi wo nivanzanko newo nidaa ne, wərike nongo sa tiyane nnoo wərike kate aciye bigi ne aməmo haye sa uta ukəri-wo unugiw.

2 Wərike haro maa <akabiyare haro Anaza Aniyamtoha tantaasa hamaa <akagofe, ama anazaa <akacuge mbenne keha, wərike haremay sa <akagofe <akadaake akpaa ana ne une wo iruwa.

3 Saanuwa haro sa □tine iruwa yooro taticiyə unugi wo nivanzanko neenno. Ashini □ukuna,
<<Wərike nongo □n-yane ituna ne aməmo ukara wom,
<Aza amage anugi-ha nivanzanko nom.> >>

Nongo yaaro nituma newo <kinimare □nimuwe ne agaba ha uyane wo inang.

4 Ne ananke ayaara <ukuyane anaza ha uweng wo usunderi sa <ukukone, <<Ne uweng wo usunderi, hane Ashini □uvanzanko ne unaafase wo nituma newo.>>

5 Ukuri □ukuna ne aməmo ncazama, <<Aza amage anugi-ha nivanzanko nom.>>

6 Ne ayeha sa <akamaa, <akabiyare anaza aniyamtoha ha nivanzanko neenno, ama haremay sa <akabiyare-ha anazaa <akadaake □anugi wərike ugbara wo ato. Saanuwa agaba adaa ne wərike haage aciye unugi wo nivanzanko neenno.

7 Wərike nongo, sa tinay gay □kitimaa, Ashini ukuri □ucay unanke uweng sa =agaase una a Yenəy, hane □uyane Dawda anaza, tantaasa <akamare □anasa,
<<Yenəy, ka □igofe niviyaw newo, kate iyane unyif wo iruwa.>>

8 Gade Joshuwa <ukune-ha nivanzanko, gade Ashini <ukudaake udome uyane anaza ha unanke uweng.

9 Hay □adonke nivanzanko ne aSəbər wərike agana ha Ashini nire ne,

10 wərike awaasa □uciye unugi wo nivanzanko ne Ashini, wo maa uta uvanzanko ne nituma newo, tantaasa Ashini <ukuvanzanko ne aməmo nituma newo.

11 Wərike nongo, sa tiyane tantaasa taticiyə unugi wo nivanzanko neenno,

wərīke kate bigi ukəri-wo unugi wərīke udufe wo ugbara wo ato haa.

¹² Wərīke anaza ha Ashini aciye uray, =ayane nituma. Apere uvira sa =une upang tiriya ugaso, =abəri uray ne bidiri, akpara ha nipum ne mbərige, =akayiyame ndunkinze me apuwa sa are ne aməmo iruwa.

¹³ Azaa ananke apuwa ne aməmo unaafase wo apuwa sa □ayane ana sa anisane ubusa ke Ashini. Unaafase wo kuwede yina adiineni ne nsaa ubusa ke awaasa tatinaze apuwa sa □tiyane.

Yeso Borewono wo mPiris

¹⁴ Saanuwa ticiye Borewono wo mPiris awaasa □unyaana ashini, Yeso Vana bo Ashini. Wərīke nongo, sa tipiti une wo iruwa yooro sa =tinazen ne ugaso.

¹⁵ Tizado Borewono wo mPiris awaasa unugofe-wo ugbane wo uzira wo ugaso wooro, ama ticiye awaasa <akanaase uwuna woo uyane wo araa, ne kuwede uje uwunda saa haro, nongo yaaro, <ukudaake uyane araa.

¹⁶ Sa tiyane ugaso wo iruwa tiye n-yaa ne ukpənku wo tigbama te apuwa anowa, wərīke ticiye ugbane ne apuwa anowa sa ata akande haro agabaa sa titare ananke apuwa.

5

¹ =Akazangneke kuwede bije borewono wo mpiris ne aməmo agana wərīke uyane nituma ne apuwa sa are ha Ashini uməy wo agana, a =uyane uniyaze a uniyaze wo kiwaa ke binama, wərīke apuwa araa.

² =Ukuyiyame udufe riyang ne hare uzira wo uriya wo ananke apuwa, haremāy sa □asata uwunda, wərīke wo maa niciye newo uciye kitiya sa □ukərəw ne.

³ A ana □awuna =ukuyane uniyaze wo kiwaa ke binama wərīke apuwa araa hawo, a ukuri uyane nongo wərīke apuwa araa ha agana.

⁴ Azaa awaasa uta uzangneke niciye newo wərīke uciye unyante wee, sa Ashini □ugaaseke-wo, tantaasa <ukugaaseke Aruuna.

⁵ Anongo Animasihu <ukudaake unyante niciye newo wərīke ucuge Borewono wo mPiris. Ama Ashini <ukukonen kewo, <<Bo a Vana bom, yenəy me a Babba wobo.>>

⁶ Ukuri □uyane anaza ne ananke aninka □ukuna, <<Bo a upiris shere umuwene, ne ugbaaro wo Menkizedek.>>

⁷ Ayeha sa Yeso <ukure ne aməmo inang, <ukuyane nriribina a nwure ne asuwe gay ne nkaaro, niya ke awaasa uta uyiame a utubse-wo wərīke kate ungməni. Ashini <ukukpaa nriribina mawo, wərīke wo a bore uwuwage wo Ashini.

⁸ Kuwede sa Yeso a Vana bo Ashini, ne aməmo uriyarew sa <ukune, <ukuyiyame uyane wo apuwa sa atare-wo uyane.

⁹ Sa <ukungmaska nituma newo, hane □ucuge bore uniyaze wo uray wo uzira wo umuwe ke hare uyane woo apuwa sa utare,

¹⁰ hane Ashini □uwuna-wo ure Borewono wo mPiris ne ugbaaro wo Menkizedek.

Uduwama ne ashini ha uvoore ne utine

¹¹ Ticiye apuwa gay sa titare tinase ne ashini ha apuwa sa <ntimare □tibiyate-ye, ama aciye uriyare wo udonkize, wərīke ye □icuge hare uzira wo uyiama wo apuwa yare.

¹² Kuwede sa ne agaba hay, □ayane unoo akone a icuge hare udonkize, ama itare a bigi ukuri uyane-ye udonkize wo anaza ha Ashini ha uciba. A nhamza itare, haza apuniya agasoha.

¹³ Awaasa a nhamza nre apuniya hawo, udaa niceero, utiya-wo ananke apuwa ne ashini ha udonkize wo uyane wo anowa.

¹⁴ Ama apuniya agasoha, a ha haremāy sa <anawundareko, haremāy sa ne aməmo uyane wo nituma neha, =akayiyame apuwa sa are anowa ne araa.

6

¹ Wərīke nongo, sa tijese udonkize wee sa =akacebe ayane ne ashini ha Animasihu, a tine ubusa ne uhaaranzo, ticide hare ungmāa ne uyiama. Kate

tikuri tiyane anaza ha ujese wo uyane wo apuwa araa sa =akiyeri ungməne, a ha une wo iruwa ke Ashini,

² udonkize ne ashini ha ubaptisma, udarigisa wo agana taare, nininki ne haremaya sa <anangməne, a nhara me anowa ne araa me umanne.

³ Ka Ashini ukpaa, tatiyane nongo.

⁴ Aza amage acugeha akone haremaya sa <akamare ane-ha uuyiyama, □aciye upase sa □udi ashini, □aciye Bidiri Bisanobo,

⁵ □agofe uniyamto wo apuwa anowa ha anaza ha Ashini a ugaso wo Ashini sa ata adonke ne ayeha sa ayiyezi,

⁶ ka □ajese uwunda, a akone avoore ke Ashini, wərike hay □adonke ha ne aciye haa, are ne uberike wo Vana bo Ashini ne uriya, akuri =awooze-wo ne aməmo nziri ne nsaa.

⁷ Idaa yee sa =isuwa nwuwamaw me biira sa =uruwa, sa ikuri =iniyaze nigbaarono sa hare avara ata ane, idaa yeen =icesize apuwa anowa ha Ashini.

⁸ Ama idaay sa =ikattize ikana ne mptya nraama, azaa apuwa sa ata aciye ne ina, a idaa ye uzira wo apuwa anowa, ata apabe ina niya umanne.

⁹ Aruwanke ham, kuwede sa tire ne anaza nuwa, =tigofe ne aməmo iruwa yooro a =inyaana ne uwunda unoo sa uta udufa ne ye niya utubsa.

¹⁰ Ashini haza a bore uzira wo anowa, uza ushame-wo ne nituma neye, a uyemew sa □idonke-wo wərike unyante wo niziya newo, sa <ikikande agana hawo, ikuri >ire ne =uniya wo ubusa ne ukande woha.

¹¹ Titare kuwede bijebu une ubusa ne uyane wo nituma gay nuwaw niya umanne, wərike uwuna wo iruwa yee ungmāa.

¹² Ntitarado icuge hare nikəri, ama sa ire saa haremaya sa ne aməmo une wo iruwa, ne uraara wo iruwa □akpaa apuwa sa Ashini <ukukone uta une-ha.

Apuwa sa Ashini ukukone uta uyane

¹³ Agabaa sa Ashini <ukuyane Ibrahem nikəwəri newo, sa <akazaa awaasa upere-wo, sa <ukuta utuna ne wo, hane □utuna ne niciye newo.

¹⁴ Ashini □ukuna, <<Kiwenden nta n-yane-bo apuwa anowa, nta nwone ataa habo are gay.>>

¹⁵ Sa Ibrahem <ukureete uya, hane □ukpaa apuwa sa <akakone ata ane-wo.

¹⁶ Agana =akayane ituna ne awaasa upere-ha, itunay =ikidonke apuwa sa □akuna, a =ikare kuwede nje nkagaraa.

¹⁷ Wərike Ashini <ukutare udonke ne nsaa ke nitaa ne Ibrahem, wo, a bore =uyane wo apuwa sa □ukuna uta uyane, hane □uyane ituna wərike udonke a nongo are.

¹⁸ Ashini uza uyane-wo anuwe, wərike nongo apuwa sa □ukuna uta uyane, a itunay sa □uyane, a ana are apuwa tiriya tee sa aza ahangiza-ha ana. A ana □awuna □ticiye ugaso wo iruwa gay, haro sa □ticuma niya ke Ashini wərike ticiye uwuna wo iruwa sa □ane haro.

¹⁹ □Ticiye uwuna wo iruwa yee sa =uwooze haro >titore ne ugaso shere uwuwage ne aməmo iruwa. =Uwooze =unugizi aməmo gay utine ne unaabune ne aməmo ukura wo Ashini,

²⁰ tiya sa Yeso □uciba haro □unugi ne uməy wooro. □Ucuge Borewono wo mPiris shere umuwene ne ugbaaro wo Menkizedek.

Menkizedek upiris

7

¹ Menkizedek <ukure bigbama bo uSanem a upiris wo Baakashini. <Ukudubna ne Ibrahem agabaa sa Ibrahem <ukuziyaze sa <ukuya □uyane ntaa □upira ugaso wo ananke agbama, hane Menkizedek □uwuna-wo apuwa anowa,

² hane Ibrahem □une-wo apuwa nidii ne ashini ha nikuri ha unaafase wo kuwede yina. Ne uciba, niziya nee Menkizedek >nigose, a <<bigbama bo uyane wo anowa>> ne <<bigbama bo uSanem>> sa nikuri >nigose, a <<bigbama bo uraara wo iruwa.>>

³ Menkizedek uza-wo babba baa yaa, uza-wo ncaaran, uza-wo agaba ha awure, baa agaba ha ungməne woo. Saa Vana bo Ashini, wo, a upiris shere umuwene.

⁴ Gbænken a inay tantaasa umənu woo <ukure. Kuwede gade a Ibrahem, caara bo ncaaran maaro, <ukune-wo apuwa nidii ne aməmo nikuri, ha apuwa sa <ukuvuwa ninka ntaa.

⁵ Uduwaka □ukuna, nitaa ne Naawi sa □acuge mpiris, ata akpaa apuwa nidii ne ashini ha nikuri ke aruwanke haa aSarinawa, ne ukuna yaaro aruwanke haa duki a nitaa ne Ibrahem.

⁶ Menkizedek, haza a ne aməmo nitaa ne Naawi <ukukaane ne, ama <ukukpaa apuwa nidii ne ashini ha nikuri ke Ibrahem, hane □uwuna-wo apuwa anowa, awaasa a wo Ashini <ukuyane-wo nikəwəri.

⁷ Tantaasa are, awaasa =ukuwone bigi apuwa anowa, umaane awaasa □awuna-wo apuwa anowa.

⁸ Mpiris sa adi ne nitaa ne Naawi, kuwede sa hamaa =angməəzi, =akakpaa apuwa nidii ne ashini ha nikuri ke agana. Ama Menkizedek sa □akuna uren ne uray, <ukukpaa apuwa nidii ne ashini ha nikuri ke Ibrahem.

⁹ Bigana uta uyiame a ukone, Naawi sa =ukpaaze apuwa nidii ne ashini ha nikuri, womaa <ukune Menkizedek nidii ne ashini ha nikuri ne uwunda wo Ibrahem,

¹⁰ wərike agabaa sa Menkizedek <ukudubna ne Ibrahem, Naawi <ukudaa ne aməmo nipum ne ncaaran mawo.

Yeso a saa Menkizedek ure

¹¹ Nituma ne mpiris me nitaa ne Naawi <kiniye duki ne uduwaka wo Mosa sa <akane aSarinawa, gade =niwooze ungmāa ne uyane wo anowa, gade ayina awuna unanke upiris muwa □uye, awaasa ure ugbaaro wo Menkizedek haza ne ugbaaro wo Aruuna?

¹² Wərike ka ahangiza tantaasa nituma ne mpiris nire, ata akuri ahangiza tantaasa uduwaka ure.

¹³ Awaasa □ayane anaza ha apuwa hay ne ashini hawo, a ne ninanke nitaa muwa <ukukaanen, azaa bigana bigəndi ne aməmo nitaa neen sa □unumaga uyane wo nituma saa upiris.

¹⁴ Anaza hay a nongo are, Mbaa wooro a ne aməmo nitaa ne Yahuda <ukudin,

Mosa <ukudaa ke uyane anaza ne ashini ha mpiris ne aməmo nitaa neen.

¹⁵ Apuwa sa □tinasa □akaana ne nsaa, sa unanke upiris muwa □uye saa Menkizedek,

¹⁶ sa □ucuge upiris haza a ne ashini ha unanke uduwaka ne ashini ha apuwa sa adi ne aməmo nitaa newo, ama a ne ashini ha ugaso wo uray wo uzira wo umuwene.

¹⁷ □Ayane anaza ne ashini hawo □akuna,

<<Bo a upiris shere umuwene, ne ugbaaro wo Menkizedek.>>

¹⁸ □Acay uduwaka wo uciba ne agərife, wərike uzira wo ugaso ne mbenne me una,

¹⁹ wərike uduwaka udaake uhama uwuna wo ananke apuwa are tantaasa Ashini utare are. Ama saanuwa □adonke unanke uwuna wo iruwa sa umaane, a ne ashini ha una =tikiyerenzu n-yaa ke Ashini.

²⁰ Ashini □uwuna apuwa hay are nongo ne ituna sa <ukuyane, haage □acuge mpiris shere uyane wo inanke ituna.

²¹ Yeso □ucuge upiris ne itunay sa Ashini <ukuyane □ukuna,

<<Me, Mbaa <nnimare □n-yane ituna nza nhangiza-m iruwa yom,

Bo a upiris shere umuwene.>>

²² A wərike ituna yee, Yeso □ucuge bore uwuna wo nikəwəri ne Ashini sa nimaane unoo nicuge nongo.

²³ Saanuwa mpiris saa mayen nkihare gay, ungməne <ukukare-ha uniya wo ubusa ne nituma neha,

²⁴ ama wərike Yeso uren shere umuwene, =upiti upkənku wo mpiris shere umuwene.

²⁵ Wərike nongo, uciye ugaso wo uyane wo unaafase wo utubsa wo haremay sa >ayiyezi ke Ashini ne ashini hawo, kuwede uje uweng uren, wərike uyane wo nwure ke Ashini uməy wohā.

²⁶ Ayane unoo ure Borewono wo mPiris maaro, bore nsano, bore uzira wo araa ne ananke apuwa ha ncaanom, awaasa □acaye-wo muwa ne hare araa, □anyante-wo □umaa nshini.

²⁷ Wo haza saa haage harewono wo mpiris ure, sa =akayane uniyaze wo kiwaa ke binama kuwede uje uweng, ne uciba wərīke aciye haa a wərīke apuwa araa ha agana. <Ukuyane uniyaze wo kiwaa nidii cas, wərīke apuwa araa ha agana, agabaa sa <ukune niciye newo.

²⁸ Uduwaka wo Mosa =ukuwone azangneke harewono wo mpiris hare uzira wo ugaso, ama ituna sa Ashini <ukuyane, sa <ikidafe utine wo uduwaka wo Mosa, □izangneke Vanama, awaasa □awuna-wo ungmāa ne unaafase wo kuwede yina shere umuwene.

Yeso a wo ure Borewono wo mPiris me nikwəri nisawno

8

¹ Unaafase wo apuwa sa >tinaze, a anay, ticiye Borewono wo mPiris, awaasa □ucuge ne taare tine te ukpənku wo tigbama te Bore Upere sa ure ashini,

² a wo =uyane nituma ne aməmo ayaara ha nsano, uTenti wo kiwenden sa Mbaa □uyane haza a bigana.

³ Kuwede bije borewono wo mpiris, =akazangneke-wo wərīke uyane uniyaze ne kiwaa ke binama wərīke ane Ashini. Wərīke nongo, □akafa a Animasihu womaa, sa uciye apuwa sa uta une.

⁴ Gade a ne inang uren, gade wo haza upiris, wərīke <akananke aciye haage sa <akayane uniyaze tantaasa uduwaka wo Mosa □ukuna.

⁵ Mpirisma =ayane Ashini nituma ne ayaara ha nsano, hay sa a uwurigine sa udonkize apuwa sa are ashini. Ne agabaa sa Mosa ukuta utunki uTenti, Ashini <ukuyane-wo uduwama □ukunan kewo, <<Yane kuwede yina tantaasa □ndonke-bo ashini ne utaanew.>>

⁶ Ama saanuwa □ane Yeso nituma ne upiris sa nimaane unoo, tantaasa nikəwəri neen nimaane unoo, nee sa a Yeso ure bore utunna ne ntitay me agana ne Ashini. Nikəwəri neen nimaane unoo, wərīke □atunki nina ne apuwa sa □ukukone uta uyane sa amaane unoo.

⁷ Gade nikəwəri ne uciba <akadaake aciye uzira wo araa ne, gade adaake anaase ne uriya.

⁸ Ama Ashini <ukuciye agana ne uyane wo araa, hane □ukuna, <<Agaba ayiyezi, sa nta n-yane nikəwəri nisawno ne ukura wo Isarina ne ukura wo Yahuda, apuwa sa ze Mbaa □ukuna.

⁹ Nizanere-wo saa nikəwəri sa <nkiyane ne ncaaran meha sa <nkicuwana-ha ne taare wərīke nkatte-ha uMasar, wərīke <akadaake apiti nikəwəri nom ne kiwenden, hane □nhangiza-ha utine, apuwa sa ze Mbaa □ukuna.

¹⁰ A nikəwəri nee nta n-yane ne ukura wo Isarina ka agaba hayen amaa, nta nwone nduwaka mam ne aməmo iruwa yeha, a ncaze nna ne iruwa yeha, apuwa sa ze Mbaa □ukuna.

Nta nre Ashini haa, a ha are agana ham.

¹¹ Agana aza adome ayene-ha aruwanke haa udonkize, baa bigi ukonen ke biruwanke bewo, <Yiyama Mbaa,>

wərīke unaafase wohā ata ayiyame-m, ucuwana ke bicimibu niya ke bimənuvu,

¹² wərīke nta nviyase-ha apuwa araa. Nza ndome mbatiriza-m apuwa araa sa □ayane.>>

¹³ Sa Ashini <ukuyane anaza ha nikəwəri nisawno, □ukutti ne ucibaw a nikoneno. Apuwa sa are akoneha sa =akonenza, ata anaa yare.

Urume wo Ashini ne inang a ne nshini

9

¹ Ama nikəwəri ne uciba, niciye nduwaka may sa ata a dafe, wərīke arumi Ashini, ne ayaara ha nsano ne inang yee.

² □Atunki uTenti, ne upang wo ucibaw, □awuna ubinda sa upiti mpitina, ne utebur a mburodi sa □acay wərīke adonkize. Upang wee a una =agaase una Ayaara ha Nsano.

³ Unaabine <ukure ne, utine ne unaabunew, unanke upang wo uriya uren sa =agaase una ayaara sa amaane nsano,

⁴ sa aciye aninka ha uniyaze wo Ashini apuwa ha nipabe ha nhiya, ne akpaati ha nikəwəri sa □awəfi ne azinariya. Ne aməmo akpaati ha nikəwərinu, aciye ukuwano wo azinariya ne mmanna ne aməmo, a ubinda wo Aruuna sa <ukutiiru ne nva, ne ataane ariya ha idiyana ye nikəwəri.

⁵ Ashini ne akpaatiha nceribum me umənu nkire ne, =nwooze uwunu ne ayaaraa sa Ashini =uviyaze apuwa araa. Ama tizatiyiyamedo unaza wo apuwa haye duki saanuwa.

⁶ Ka □amuwe urunda wo kuwede yina nongo, mpiris =akanugizi ne aməmo upang wo uciba kuwede uje uweng, =ayanze nituma neha.

⁷ Ama a borewono wo mpiris cas =ukunugi ne upang wo uriya, =unugizi nidii cas nnenay. Uza unugi-wo shere mgba sa uta une wərike apuwa araa sa □uyane, ne ha agana sa □ayane shere uriya.

⁸ Anongo Bidiri Bisanobo =ukudonkize ukuna uwunda wo unugi ne Ayaaraa sa Amaane Nsano, <akadaa akate adonke una, wərike uTenti wo uciba <ukudaa utore.

⁹ Hay a wərike udonke wo agana ha aye hay, ukuna uniyaze ne kiwaa ke binama wərike ane Ashini, aza aptyize-ha iruwa ye bore uyane wo Ashini nituma.

¹⁰ Hay a anaza ha apuniya ne usuwa, a biptyize muwa-muwa, hay a apuwa ha nnang ha nipum, sa ata ayane niya agabaa ha uduwaka usawoo.

Mgba me Animasihu

¹¹ Sa Animasihu <ukuye saa Borewono wo mPiris me apuwa anowa sa are baazee, <ukunugi ne aməmo uTenti sa umaane umənu ne unoo, wee sa haza bigana □uyane, haza wo upang wo inang yee.

¹² <Ukudaake unugi ne mgba me imande baa me nrəku, ama <ukunugi Ayaaraa sa Amaane Nsano nidii cas ne

mgba mawo sa □une haro nivuwange shere umuwene.

¹³ Mgba me imande ne inaa a ntuwa me nrəku sa =akangmiskizi haremaya sa aciye tiriyeru, =nkiwone-ha acuge shere tiriyeru ne apum.

¹⁴ Ka acuge nongo, ataana ata are ne mgba me Animasihu? Wo, sa ne aməmo Bidiri bo uzira wo umuwe, □une niciye newo shere araa ke Ashini, □uptyize iruwa yooro ye nituma ningməninenu, wərike tirumi Ashini bore uray.

¹⁵ Wərike nongo, Animasihu a wo >utore ne ntitay me agana ne Ashini ne aməmo nikəwəri nisawno, wərike haremaya sa <akagaaseke-ha, ata aciye ukpaa wo upase wo Ashini wo uzira wo umuwene sa <ukukone a uta uyane-ha. □Ungməne wərike uyane nivuwange ne haremaya sa <akayane apuwa araa ne nikəwəri ne uciba.

¹⁶ Ka □ayane nikəwəri ne awaasa uta une apuwa sa are ha bigi ka ungməne, □akafa sa awaasa □uyane nikəwərinu □ungməne.

¹⁷ Nikəwərinu taniciye ugaso ka bigana □ungməne, ama ka bigana uren ne uray nikəwərinu niza niyane-wo nituma.

¹⁸ A ana □awuna nikəwəri ne uciba <nidaake niyane nituma shere mgba.

¹⁹ Sa Mosa <ukumuwe ubiyare wo unaafase wo aganaa apuwa sa uduwaka □ukuna, hane □ucuwana mgba me nrəku ne nwwamaw ne nsong nvuwama a nva me uhizop, hane □ungmiskize ne uborotaanew a unaafase wo aganaa.

²⁰ Hane □ukuna, <<A mgba me nikəwərinu ze sa Ashini □ukunan keye inyaana a idafe.>>

²¹ A nongo <ukungmiskizi ne uTenti, a ne unaafase wo mpoppuwama sa =ayane nituma ne urume wo Ashini ne.

²² Uduwaka □uyeme uwone kuwede yina sa aptyize ne mgba, ka haza a ne uwake wo mgba, aza aciye-ha uviyasa wo araa.

²³ A ana □awuna uTenti ne unaafase wo apuwa sa are ne aməmo, sa a ana =adonkize apuwa sa are ashini, □akafa sa aptyize ne mgba me inama, ama apuwaa sa are ashini □akafa sa aptyize ne

uniyaze wo Ashini apuwa sa apere uniyaze wo kiwaa ke binama.

²⁴ Wərike Animasihi <ukudaake unugi Ayaaraa sa Amaane Nsano sa bigana □uyane, hay sa =adonkeze ha kiwenden ka, ama a ashinaa □unugin, wərike udonke niciye newo ubusa ke Ashini wərike haro.

²⁵ <Ukudaake □unyaana ashini wərike ukafe =uniyaze wo mgbā mawo, tantaasa borewono wo mpiris =unugizi Ayaaraa sa Amaane Nsano kuwede nije ninay ne mgbā may sa haza mawo.

²⁶ Ka nongo, gade Animasihi uniya ubusa ne uniya wo uriyare gay, ucuwana wo agabaa sa <akayane inang. Ama □udonke niciye newo nidii cas ne aye ha umuwene, wərike uviyase apuwa araa, sa □ukune niciye newo saa kiwaa ke binama wərike ane Ashini.

²⁷ Tantaasa □akafa kuwede bije bigana sa ungməni nidii cas, ka □ayane nongo, sa ayane-wo nhara me anowa ne araa,

²⁸ anongo Animasihi <ukune niciye newo nidii cas, wərike uviyase wo apuwa araa ha agana gay. Uta ukuri uye ne uriya, haza a wərike une uriyare wo apuwa araa, ama a wərike utubse haremay sa are ne uya wo niziya newo.

Animasihi □une niciye newo nidii cas

10

¹ Uduwaka a udonke wo apuwa anowa sa ayiyezi haza una ure kiwenden ke apuwaa. Wərike nongo, uza uyiame ukutti-wo hare niye urume wo Ashini acuge tantaasa Ashini utare-ha are, ne uniyaze wo kiwaa ke binama udiinwu shere umuwene kuwede nije ninay.

² Gade ata are nongo, gade <akadaake □ajese uniyazew? Wərike hare uyane wo Ashini nituma akata aciye uptyize nidii cas, gade ndunkinze me iruwa yeha nza ndome nkafew ha ne apuwa araa.

³ Ama uniyaze weenwo, a uwunda wo ubatiriza wohā kuwede nije ninay apuwa araa sa □ayane,

⁴ wərike mgbā me inaa ne imande, nza n-yiyame nviyase-wo apuwa araa.

⁵ A ana □awuna sa Animasihi <ukuye ne inang □ukuna,

<<Uniyaze ne kiwaa ke binama wərike ane Ashini, bo mbotara-bo, ama □boyane-m nipum sa nta nne-bo.

⁶ Uniyaze wo kiwaa ke nipabe ne uniyaze wərike uviyasa wo apuwa araa, <kibodaake □bogofe uniyamto.

⁷ Hane □nkuna, <Naa me ze, □ayane ncaza ne ashini ham ne aməmo ncaza me anaza ha Ashini, Ashini □n-ye n-yane apuwa sa botare.> >>

⁸ Ne uciba Animasihi □ukuna, <<Kiwaa ke binama wərike ane Ashini, ne uniyaze wo Ashini apuwa, a uniyaze wo nipabe ne uniyaze wərike uviyasa wo araa, mbotara-bo, baa akone =bogofe uniyamto wo ana.>> Nongo yaaro, uduwaka □ukuna ayane nongo.

⁹ Hane □ukuna, <<Naa me ze, n-ye n-yane apuwa sa botare.>> □Ucay uduwaka wo uciba ne agərife, wərike utunki wo uriyaw.

¹⁰ A wərike apuwa hayen ha sa utare, □akutti haro □ticuge hare nsano, wərike une wo nipum ne Yeso Animasihi nidii cas.

¹¹ Kuwede uje upiris =uyane nituma newo kuwede nje nweng, =ukuniyaze a udandere uniyaze wo kiwaa ke binama wee sa uza uviyase-wo apuwa araa.

¹² Ama Animasihi upiris wooro, □une niciye newo nidii cas, saa uniyaze wo kiwaa ke binama wərike uviyasa wo araa, hane □ucuge ne taare tine te Ashini.

¹³ Ucuwana ne agaba hayen, ure ne uya wo hare ugaa wo unay woo, sa Ashini uta ukutti-ha apuwa ha uruwabta ne tikaza.

¹⁴ Kiwaa ke binama nidiinnu wərike ane Ashini, □kiwuna haremay sa =awooze-ha acuge ne nsano, are tantaasa Ashini utare-ha are shere umuwene.

¹⁵ Bidiri Bisanobo =udonkeze haro nongo, ne uciba □ukuna,

¹⁶ <<A nikəwəri nee nta n-yane ne ha ka agaba hayen amaa,

nta nwone nduwaka mam ne aməmo iruwa yeha,

a ncaze nna ne aməmo iruwa yeha, apuwa sa ze Mbaa □ukuna.>>

17 Ukuri □ukuna,
<<Apuwa araa haa, a uzira wo udufe wo
uduwaka woha,

nza ndome mbatiriza-m ne ana.>>

18 Ka □aviyasa-ha apuwa araa hay, aza
adome ayane-ha kiwaa ke binama wērike
ane Ashini, wērike uviyasa wo apuwa
araa.

Ngaasa wērike ureete

19 Aruwanke ham, ticiye ugaso wo
unugi ne Ayaaraa sa Amaane Nsano ne
aməmo mgbā me Yeso,

20 a wo □udiine haro uwunda usawo
wo uray, ne uwunda wo unaabune sa a
una ure nipum newo.

21 Anongo □ticiye upiris umənuu, sa
ure ne tigbama te unaafase wo agana ha
Ashini.

22 Wērike nongo, sa tikiyerenku n-yaa
ke Ashini ne iruwa ye kiwenden shere
uhaza wo iruwa, a tiye ne iruwa yee sa
□aptyize ina shere uyane wo araa, ne
apum sa □aptyize ne nwwamaw
nsərəyma.

23 Sa titunna ne ugaso ne aməmo
uwuna wo iruwa yooro sa tinazen,
wērike awaasa □uyane haro nikəwəri a
bore kiwenden.

24 Sa tiyane tantaasa tatiwone aciye
haro ticuge hare uyane wo apuwa anowa
ne uyeme wo aciye.

25 Kate tijese usundinza wo urume wo
Ashini, tantaasa haage =ayane, ama sa
tire hare ugasinza wo aruwanke iruwa, a
tine ubusa ne uyanew nongo, wērike
uweng wo niziya ne Mbaa >ukərenu
n-yaa.

26 Ka □tiniya ubusa ne uyane wo
apuwa araa ugəyye, sa □ntikpaa
kiwenden, azaa uniyaze wo kiwaa sa ata
adome ayiyame uyanew wērike apuwa
araa,

27 ama sa uwuwage wo ukpate woo ne
nhara me anowa ne araa cas, a una
uwarew gay sa uta upabe hare ugaa wo
unay wo Ashini.

28 Awaasa ugaa-wo udufe wo uduwaka
wo Mosa =akawe-wo shere ugbane, ka
agofe anazaa ke agana nriya baa ntaaro,

29 kibəre awaasa □uyasa Vana bo
Ashini, □ukuri □ukutti mgbā me
nikəwərinno sa □nptyize-wo a apuwa ha

uzira wo nsano, □uzuwake Bidiri bo
apuwa anowa.

30 Wērike tiriya awaasa □ukuna,
<<Ame nre bore ukutti wo kuwede ana
apuwa sa □uyane, nta nkutti kuwede ana
ne.>> Ukuri □ukuna, <<Mbaa uta uyane
agana hawo nhara me anowa ne araa.>>

31 A apuwa ha uwuwage a bigana urii
ne taare te Ashini bore uray.

32 Batirizan ne ayeha sa <akamaa, sa
<ikimare □ikpaa nsaa me Ashini, sa
<ikireete une wo iruwa yee ne aməmo
ngmassa ne uriyare.

33 Ananke agabaa <akazuwage-ye
□aniyaze-ye uriyare ubusa ke agana,
ananke agabaa =ikikande-ha, a ire apuwa
nidii ne aruwanke sa □aniyaze-ha
uriyare.

34 □Ikidonkize ugbane ke haremay sa
are ne ukura wo tibaa, □iyane amane ka
avuwa-ye mpoppuwa, wērike iriya a ita
iciye mpoppuwa sa amaane, sa nza
ncaane-wo.

35 Wērike nongo kate ipura ne iruwa,
ita iciye upase gay.

36 Sa ireete uya, ne =uyane wo apuwa
sa Ashini utare, ita ikpaa apuwa sa
<ukukone uta uyane.

37 Ne agabaa cim,
<<Wo sa uyiyezi, uta uye yare.

38 Ama bore uzira wo araa ham, uta
une ubusa ne ucugi ne aməmo une
wo iruwa.

Ka □uvoore ne utine,
nza ngofe-m uniyamto woo.>>

39 Ama haro, haza a hare uvoreze ne
utine niya uriyare wo ungməne tire, ama
a hare une wo iruwa niya uciye wo
utubsa.

11

Une wo iruwa

1 Une wo iruwa a una ure ucuwana a
kiwenden apuwa sa tiwuna iruwa, a
ucuwana wo apuwa sa tidaake tinay
anongo are.

2 Wērike une wo iruwa, <akarumi
ncaaran me aye ha utine.

3 Wērike une wo iruwa, □tiyyama a ne
anaza Ashini <ukuyane inang ne, wērike
haza a ne apuwa sa ayate <akayane
apuwa sa ayate saanuwa.

⁴ Wērike une wo iruwa, Habina <ukuyane Ashini uniyaze wo kiwaa ke binama sa kipere ke Kayinu. Wērike une wo iruwa, <akarumi-wo □ucuge bore uzira wo araa, sa Ashini <ukuyane anaza anowa ha uniyaze woo. □Ungmōne, ama udaa ne anaza wērike une wo iruwa yewo.

⁵ Wērike une wo iruwa, <akacuwana Enok niya ashini, <ukudaake ungmōne. <Akadaake □anay-wo wērike Ashini <ukucuwana-wo. Sa <akadaa akate acuwana-wo, <akarumi-wo □ucuge bore uyane wo apuwa sa Ashini ugofe uniyamto.

⁶ Shere une wo iruwa azaa awaasa uta uyiyaame a uyane apuwa sa Ashini uta ugofe uniyamto woo, wērike awaasa uta uye ke Ashini sa □une iruwa a Ashini ure ne, a wo =uyane haremāy sa =anaase-wo apuwa anowa.

⁷ Wērike une wo iruwa, Nuhu sa <akayane-wo uduwamo ne apuwa sa <akadaa akate anay, ne amōmo uwuwage wo Ashini <ukushabe ujirigi wo nzuwamaw unaaw wērike uvuwa agana ha ukura woo. Wērike une wo iruwa yewo, <ukukpate agana ha inang, hane ucuge bore uyane wo anowa sa une wo iruwa =uyiyezi ne.

⁸ Wērike une wo iruwa, Ibrahem sa <akagaaseke-wo niya ne aninkaa sa uta unanke a ukpaa acuge hawo, <ukuyane apuwa sa □akunan kewo, □uduura ne ukuna <ukutiya-wo tiya sa <ukuyaaaze ne.

⁹ Wērike une wo iruwa, Ibrahem <ukukutti nriyam me nikawēri ukura woo saa bijan ne nriyam me nnang. <Ukucukse ne amōmo ntenti, anongo Ishaku ne Yakubu sa akare haremāy sa ata akpaa apuwa adiinha sa Ashini <ukukone a uta une-ha.

¹⁰ Wērike ukure ne uwuna wo iruwa ne apiye hay sa □atunki ana, hay sa bore idiyanay ne atiyaa, a Ashini.

¹¹ Wērike une wo iruwa, Ibrahem sa <ukumare □ucaaranka, <ukuciye awure wērike <ukune iruwa ke Ashini awaasa <ukuyane-wo nikawēri ne ukuna buray bewo ke Saratu =ukuwuse-wo.

¹² Wērike nongo, a ke bigana bigēndi beebo sa <ukumare □ucuge saa nikoro,

<akaciye ataa pan saa iwere ye nshini, saa ishiyaro ye uraawa sa aza ayiyame avane-ha.

¹³ Unaafase wo agana hay <akangmōni ne amōmo une wo iruwa. <Akadaake □akpaa apuwa sa <ukukone uta uyane-ha, <akanay ana kinereng □ayane amane. A bano <akayiyame ha a ajan, haza a agana ha inang yee.

¹⁴ Agana hare =uyane wo anaza hay, □adonke >anaase nriyam me aciye haa.

¹⁵ Gade ndunkunze meha a me nriyam sa <akajese, gade □aciye aciye ha uvoore.

¹⁶ Ama <akawone iruwa yeha ne nriyam may sa mpere unoo, nriyam me ashini. Wērike nongo Ashini =unugofe-wo nziri agaaseke-wo Ashini haa. A ana □awuna □urondeke apiye wērike ha.

¹⁷ Wērike une wo iruwa, Ibrahem <ukune Ishaku saa binama bo kiwaa, agabaa sa Ashini <ukunaase unay une wo iruwa yewo. Awaasa a wo <ukukpaa nikawēri <ukutare une vana bewo bona bidii cas,

¹⁸ kuwede sa Ashini <ukukonen kewo, <<A ne upang wo Ishaku cas agana habo ata akaane ne.>>

¹⁹ Ibrahem <ukukone ne iruwa yewo, ka Ishaku ungmōne Ashini uta uyiyaame a uninkize-wo. Sa Ibrahem <ukukpaa vana bewo Ishaku, are saa <ukukpaa-wo ke haremāy sa □anangmōne.

²⁰ Wērike une wo iruwa, Ishaku <ukuwone Yakubu ne Isuwa apuwa anowa sa ata aciye niya ubusa.

²¹ Wērike une wo iruwa, Yakubu sa <ukuyaaaze ungmōne, <ukuwone kuwede bije vana bo Isubu apuwa anowa, ukuri □urume Ashini sa <ukuyininke ashini ne ubinda woo.

²² Wērike une wo iruwa, Isubu sa aye ha ungmōne woo <akaye n-yaa, <ukuyane anaza ha nikaane ne aSarinawa uMasar, hane □ubiyate-ha tantaasa ata ayane ne nwuge mawo.

²³ Wērike une wo iruwa, haremāy sa <akawuri Mosa <akanese-wo tipiye titaaro ne awure hawo, wērike sa <akanay-wo a vana binoobo, <akadaake agofe uwuwage wo uduwaka wo bigbama.

²⁴ Wərike une wo iruwa, Mosa sa <ukuhaaranko, <ukugaa-wo akonen kewo a vana bo bishiyahay bo Firawna.

²⁵ <Ukucuwana uta une uriyare ne agana ha Ashini, sa ne akone ugofe uniyamto wo apuwa araa wo aye cim.

²⁶ <Ukucuwana uniya wo nziri wərike Animasihū, upere ikurufe ye uMasar uciye wo umənu. <Ukuyane nongo a wərike sa <ukuwone iruwa ne apuwa amənuha sa Ashini uta une-wo niya ubusa.

²⁷ Wərike une wo iruwa, <ukujese uMasar shere uwuwage wo ukara wo bigbama, <ukureete ne aməmo ugaso wo iruwa yewo wərike □unay awaasa anayate-ha wo.

²⁸ Wərike une wo iruwa, <ukuyane Usonde wo Uganke, <ukungmyiski mgba ne anənkəy ha ukura wərike kate bore uwekse wo ayiyane ha uciba upata ayiyane ha uciba ha aSarinawa.

²⁹ Wərike une wo iruwa, aSarinawa <akadafe ne aməmo Uraawa Uvuwwaw ne idaa iwuwaw, ama sa aMasarawa akatare adafe, hane nwwamaw □nsure-ha.

³⁰ Wərike une wo iruwa, uvu wo apiye ha uJeriko <ukurii daa, sa <akayane aye usunderi are ne urəense wo una.

³¹ Wərike une wo iruwa, <akadaake awe Rahab bicinaake ne hare uzira wo ugofe wo anaza ha Ashini, wərike sa <ukukpaa aSarinawa hare urəenge wo nriyam.

³² Ayina nta ndome nkone? Nza-m agabaa sa nta mbiyate-ye anaza ne ashini ha Gidiyon ne Barak ne Samson ne Jefta ne Dawda ne Samayna a hare niyiezi ne anaza ha Ashini,

³³ haremay sa wərike une wo iruwa <akapere ugaso wo agbama, □ayane anowa, □akpaa apuwa sa <ukukone uta uyane-ha, a ha <akawəbsi tinuwe te nzeeki,

³⁴ <akabite ugaso wo unaw, □ahara-ha uniya wo kiwaa ke uvira, <akakutti uzira wo ugaso woha □ucuge ugaso, <akapere ugaso wo hare ntaa me nriyam muwa-muwa.

³⁵ Ahay <akakpaaze agana haa ne uray sa <akamare □angməne. <Akane haage uriyare, hare uniya wo uriyarew□aga-ha

ajese-ha, wərike aciye nininki ne aməmo isaw sa nimaane unoo.

³⁶ Haage <akayane-ha anaza ha mbenne, □awətte-ha. Haage <akabaaze-ha □amaga-ha ne aməmo ukura wo tibaa.

³⁷ <Akataaze-ha ne ataane, □ahaza-ha tiriya ne uvira, □awekse-ha ne uvira. <Akawoone nwa me idunke ne imande >anyaana ne. <Akayane ucugi wo ugbangane ne uriyare a ugaa wo unay.

³⁸ Inang yee <ikidaake ihama unoo wo ucugi woha. <Akarəense ndare ne ashini ne ataane, a ne aməmo atiyang, a ne aməmo tiwuwe te idaa.

³⁹ <Akarumi agana hay wərike une wo iruwa yeha. Nongo yaaro azaa bigi ne aməmo haa, sa <ukukpaa apuwa sa <akayane-ha nikəwəri.

⁴⁰ Ashini <ukuyane haro apuwa sa amaane unoo wərike sa ne haro ata akutti-ha acuge tantaasa Ashini utare haro tire.

12

Ashini =uduwame ayiyane hawo

¹ Usonde wo agana gay haremay sa <akane iruwa yeha ke Ashini □arənge haro, wərike nongo, sa tikatte kuwede aje apuwa sa =akareze haro, ne apuwa araa sa =abaazeze haro shere uriyare, a tireete uyane wo ucom wo ncibnaa may sa nre ubusa wooro nnoo.

² Sa titunki ayizi haaro ke Yeso, awaasa a wo ure ubuze ne umuwene wo une wo iruwa yooro. Wərike nsano me iruwa sa <ukure ne uyaw, □ureete ucuwane wo ubirikane, □ukutti nziri me una haza ananke apuwa, □ucuge ashini ne ukpənku wo tigbama ne taare tine te Ashini.

³ Gbənken wo sa □ureete ugaa wo unay ke hare apuwa araa, wərike kate iwuzi a ipura ne iruwa.

⁴ Ne aməmo ngmassa maye ne apuwa araa, idaa ke iyane apuwa sa ahama ita iwake mgba maye ne.

⁵ □Ishama-ye ne anaza ha uniyaze wo ugaso sa Ashini □unasa wərike ye a ayiyane hawo.

□Ukuna, <<Vana bom, kate boyase uduwamo wo Mbaa,

kate bopura ne iruwa ka
uptyabke-bo,

6 wɛrike Mbaa =uduwame haremay sa
=uyeme-ha,
=uniyaze unaafase wo haremay sa
□ukpaa saa aiyane hawo uriyare
wɛrike apuwa araa sa □ayane.>>

7 Reeten uniya wo uriyare a icuwana
una a uduwamo, Ashini =uyane-ye nongo
wɛrike ye, a aiyane hawo. A bije vana
babba woo unuduwama-wo wo?

8 Ka ana duwama-ha ye, tantaasa
=aduwame unaafase wo aiyane ha
Ashini, □adonke ye a awure ha tiway
haza a aiyane ha ukura.

9 Muwe ne nongo, ticiye mbabban
maaro ne amɛmo nipum sa =aduwame
haro, =tiniyaze-ha iwone, wɛrike nongo
sa =ayane. Tiza timaado ukpaa wo
uduwamo wo Babba wooro ne amɛmo
bidiri, wɛrike ticuge ne uray?

10 Mbabban maaro =aduwame haro
ucuwana wo agaba cim tantaasa □anay
□ayane unoo, ama Ashini =uduwame
haro wɛrike ukande wooro, wɛrike ticiye
nsano mawo.

11 Azaa uduwamo wee sa uniyamto ne
agaba ha uyane wo una, sa ncaanom me
iruwa. Ama ne utine, =uwooze ucesize
wo uzira wo araa ne uraara wo iruwa ke
haremay sa □akpaa una.

12 Wɛrike nongo, natan taare teye sa
□ntiwuze, a anuu haye sa anagaso-ha.

13 Toreken tiwunda wɛrike tikaza teye,
wɛrike kate bore nkpane me tikaza udere
aciyeha, ama sa uciye niwuma.

Uduwamo ne ashini ha hare uгаа wo Ashini

14 Yanen tantaasa ita iyane ucugi wo
uniyamto ne kuwede ana, a icuge ne
nsano. Shere ucuge ne nsano, azaa a
waasa uta unay Mbaa.

15 Yanen nnoo kate bigi udere apuwa
anowa ha Ashini, kate bigi ucuge
ninyengu ne ukara sa uta uye ne tiduba,
a ucaane agana gay.

16 Yanen nnoo, kate bigi uyane
ticinaake, baa bore uzira wo uduwamo
Ashini saa Esuwa, awaasa wɛrike nijaaro
ne apuniya nidii, <ukuzeeze apuwa sa
<akare hawo ha vana bo uciba.>

17 Tantaasa iriya, ne utine, sa <ukutare
ukpaa apuwa anowanha sa <akare hawo,
hane □agaa-ha wo. <Ukudaake uciye
ukutti wo ana tantaasa <akare, ne ukuna
yaaro sa <ukunaase apuwa anowanha ne
n-yizi.>

18 Idaake iye ne utaane wo uSinay wee
sa ita iyiyamea ipata, sa =upabare ne una
gay, ne aninka ha nrii nciringma ne
nijife,

19 ne uwuzze wo niwunu, ne niviyaw
sa nire ne anaza tantaasa hare ugofe
□ayane nwure □akuna kate ane ubusa
ne uyane woha anaza.

20 <Akadaake □aiyama ureete wo
udafe wo uduwakaw sa <akane-ha sa
□ukuna, <<Kuwede gade a binama
□upata utaanew, ata ataaaze-wo ne
ataane.>>

21 Apuwaa sa <akanay aciye uwuwage
gay, sa <akawone Mosa □ukuna,
<<Nipum nom nicere wɛrike uwuwage.>>

22 Ama □iye ke utaane wo uSihiyona,
uUrushanima wo ashini, apiye ha Ashini
bore uray. □Iye ke mpuwe ne ashini ha
mpuwe me atuma ha Ashini sa are ashini
ne amɛmo usonde wo amane gay.

23 □Iye ke usonde wo hare uduwamo,
aiyane ha uciba haremay sa □acaza
aziya haa ashini. □Iye ke Ashini bore
uyane wo unaafase wo agana nhara me
anowa ne araa, □iye ke idiri ye hare
anowa, haremay sa □akutti-ha are
tantaasa Ashini utare-ha are.

24 □Iye ke Yeso, sa >utore ne ntitay me
Ashini ne agana ne amɛmo nikɛwɛri
nisawno. □Iye ke mgba may sa
<akangmyiskizi sa =n-yane anaza hay sa
apere ha mgba me Habina.

25 Nay, kate igaa-ye awaasa ure ne
anaza. Ka <akadaake ayiyama uhara
woha sa <akaga-ha wo, awaasa
<ukuduwame-ha ne inang, akibɛre haro,
ka tijese uduwamo woo, awaasa =uduwame
haro ashini?

26 Ne agaba hayen, niviyaw newo
<kinizungurize inang, ama saanuwa
□uyane nikɛwɛri □ukuna, <<Haza inang
cas nta nzungurize, nta nkuri nzungurize
nshini.>>

²⁷ Anaza hay, <<nkuri,>> □adonke ukatte wo apuwa sa ata azungurize ana, apuwa hay sa □ayane ana, wərike apuwa sa aza ayiyame-ha uzungurize wo ana, ata adiyage.

²⁸ Wərike nongo, sa □acuge tatikpaa tigbama tee sa aza ayiyame-ha uzungurizew, sa tiyane amane, a tirumi Ashini ne aməmo umənu woo ne uwuwage tantaasa uta ukpaa,

²⁹ wərike Ashini haaro a una wee sa =upabare.

13

Umuwe wo anaza

¹ Niyan ubusa ne uyeme wo aciye, saa aruwanke.

² Kate ijese =uyane wo ajan apuwa anowa, anongo haage <akayane atuma ha Ashini sa are ashini ukande shere uriya woha.

³ Batirizan ne haremay sa are ne aməmo ukura wo tibaa, sakuna ye maa ire ne ukura wo tibaa saa ha, a haremay sa are ne =uniyaze woha uriyare, sakuna a ye ne aciye haye ire ne >uniya wo uriyarew.

⁴ Akafa kuwede ana ucuwana ucugi wo anyaa a apuwa amənuha, kate icaane ukuwemi wo anyaa haye ne, wərike Ashini uta uyane hare umasa ne ahay ne anome ha haage a unaafase wo hare uyane wo ticinaake nhara me anowa ne araa.

⁵ Kate ire hare uyeme wo ikurufe, ama sa ire hare amane ne apuwa sa iciye, wərike Ashini □ukuna, <<Nza mmage njese-m bo, nza mmage nnyandere-m bo.>>

⁶ A ana □awuna ne aməmo ugaso wo iruwa =tigose, <<Mbaa a wo ure bore ukande wom, nza ngofe-m uwuwage.

Ayina bigana uta uyiya me a uyane-m?>>

⁷ Batirizan ne harewono woye, sa <akabiyare-ye anaza ha Ashini. Gbənken a inay unaafase wo apuwa anowa sa □ayane ne aməmo ucugi woha, a idafe une wo iruwa yeha.

⁸ Yeso Animasihu ure tantaasa <ukure ne abəy ne yenəy a shere umuwene.

⁹ Kate ijese unaafase wo udonkize wo anuwe muwa-muwa uriyange-ye.

□Ayane unoo ticiye ugaso wo iruwa ne aməmo apuwa anowa ha Ashini, haza a ne utanda wo nne me apuniya muwa muwa, may sa nza-wo ukande ke hare uniyaw.

¹⁰ Ticiye aninka ha uniyaze wo Ashini apuwa hay sa hare nituma ne aməmo uTenti <akadaake ane-ha ugaso wo uniya wo apuniya ha aninkaa.

¹¹ Borewono wo mpiris =ukucuwana mgba me inamay niya aməmo ne Ayaaraa sa Amaane Nsano a uyane uniyaze wərike apuwa araa, ama inamay =akapabe ina nang kinereng ne ayaara ha ucugi woha.

¹² A nongo Yeso womaa <ukune uriyare nang ne apiye, wərike uwone agana are hare nsano ne uwunda wo mgba mawo.

¹³ Wərike nongo, sa tiya kewo nang ne ayaara ha ucugi, a tireete uniya wo nziri sa <ukune.

¹⁴ Wərike ne inang yee tizado apiyeha sa ata a reete, ama =tiwooze ayizi ne apiyeha sa ayiyezi.

¹⁵ Wərike apuwa sa Yeso □uyane sa tine ubusa ne uyane wo uniyaze wo Ashini apuwa sa a ana are urume woo, anaza haaro a ana are urume wo niziya newo.

¹⁶ Kate ijese uyane wo apuwa anowa ne ukande wo agana, wərike uniyaze wo Ashini apuwa hay, =ugofe uniyamto.

¹⁷ Dafen harewono woye, a iyane apuwa sa □akuna. A ha =ayane uya woye, a ha ata anaze apuwa sa □ayane. Yanen apuwa sa □akuna, wərike nituma neha nicuge ne amane haza ne ncaanom me iruwa, wərike hayen aza acendeke-ha ye ananke apuwa.

¹⁸ Yanen haro nriribina. Tiriya ne kiwenden, ndunkinze me iruwa yooro nsano, tikuri titare tiyang tooro tire nnoo ne aməmo kuwede uje upang.

¹⁹ Nre ne nwure maye, sa iyane nriribina wərike nciye uvoore keye yare.

²⁰ Ashini bore uniyaze wo uraara wo iruwa, <ukuninkize Mbaa wooro Yeso ke

haremay sa □anangməne, bore aviga amənuha ha idunke, ne aməmo mgba me nikəwəri neen ne uzira wo umuwene.

²¹ Tire ne nwure udungiriza-ye ne kuwede aje apuwa anowa, wərike uyane wo apuwa sa utare, a uyane wo apuwa sa uta ugofe uniyamto ne uwunda wo Yeso Animasihu, umənu ure woo shere umuwene. Are nongo.

²² Aruwanke, nre ne nwure, sa ikpaa uduwamo sa □n-yane-ye, ne aməmo ncaza mbutun may.

²³ Ntare-ye iyiyame <akakatte biruwanke booro Timoti ne aməmo ukura wo tibaa. Ka uye yare, nta n-ye ne wo tinay-ye.

²⁴ Nyankizan unaafase wo harewono woye ne unaafase wo hare udufe. Haremay sa are ne nriyam me iTaaniya >agose >anyankize-ye.

²⁵ Apuwa anowa adafe ne unaafase woye.

Ncaza me Yakubu

¹ Ame nre Yakubu biriyare bo Ashini ne Mbaa Yeso Animasihi, □n-yane ncaza maye niya ke, ataa nikuri ne nriya hayen sa □agatarezo ne unaafase wo inang, >nyankiza-ye.

Une wo iruwa ne uyiya

² Aruwanke ham, kuwede uje uriyare sa □uciye-ye, kuttin una apuwa ha amane gay,

³ wərike iriya uriyare wo udonkize wo une wo iruwa yee, uwooze ureete.

⁴ Wərike nongo, sa ireete une wo iruwa ke Ashini niya umuwene, ita ihaaranko, a ingmaa, iza idere-ye ananke apuwa.

⁵ Ka bigi ne aməmo haye □udira uyiya, sa uyane nriribina ke Ashini sa awo =uniyaze kuwede ana shere utpyabke, Ashini uta une-wo.

⁶ Ka uyiya, sa une iruwa, kate uciye iruwa tiriya, wərike bore iriwa tiriya, ure saa nwwamaw me uraawa sa uway =ukutam nna shee, a utam nna shina.

⁷ Bigana been, kate ucay iruwa uta uciye ananke apuwa ke Mbaa,

⁸ wo, a bigana bore iruwa iriya, kuwede yina sa =uyane, iruwa yewo izaw ne ayaara nidii.

⁹ Hare udufe wo Ashini sa are hare ugbangane, sa ayane amane, wərike Ashini □unyante-ha.

¹⁰ Haremay sa are hare apuwa ha taare, sa ayane amane wərike Ashini □utuuti-ha daa. Wərike hare apuwa ha taare, ata anaa saa nrəife me ndare.

¹¹ Ka uweng □ukaana ne nware, =ukuwone mptya a ngbyatariko, sa nrəife ma nwaksa daa, sa unoo wo nna ncaano. Anongo hare apuwa ha taare, ata anaa are ne aməmo unaase.

¹² Haremay sa □areete une wo iruwa ke Ashini ne aməmo uriyare, ata are hare apuwa anowa, wərike ka areete niya umuwene, Ashini uta une-ha uray wee sa unumuwesize-wo, wee sa Ashini □ukuna uta une hare uyeme woo.

¹³ Ka apuwa sa =akanaase awone bigana uyane wo araa □aciye bigi, kate ukone Ashini □uwuna-wo ne, wərike Ashini uza unaase-wo uwone bigi uyane wo araa, anongo azaa anaase-ha awone-wo uyane wo araa.

¹⁴ Bigana =ukunugi ne apuwa sa akanaase awone bigana uyane wo araa, wərike umuwerəy wo iruwa yewo □uriyanga-wo ukiyere-wo.

¹⁵ Ka umuwerəy □uyane itume, uta uwuri apuwa araa, ka apuwa araa □amənenku, ata aye ne ungməne.

¹⁶ Aruwanke ham, kate ijese ariyange-ye.

¹⁷ Kuwede uje upase unoo, ake Ashini □udin, awo □uyane uweng ne upiye ne unaafase wo iwere. Wo, ure tantaasa ure, unuhansare-wo saa uwurigine.

¹⁸ □Uyeme □uwure haro, ne uwunda wo kiwenden ke anaza hawo, wərike ticiye unyante wee sa umaane kuwede yina sa □uyane.

Uyane wo apuwa sa bogofe

¹⁹ Aruwanke ham, yiyaman haye, sa ire hare ugofe wo anaza yare, haza hare uyane wo anaza yare, haza hare ukara yare,

²⁰ wərike ukara wo bigana, uza uyane wo anowa sa Ashini utare.

²¹ Wərike nongo, sa ijese =uyane wo =ucugi wo apuwa araa ha iziri ne hay sa anziba-ha, sa are kuwede tiya, a irakte aciye haye, ikpaa anaza hawo sa □uvina ne aməmo iruwa yee, sa ata ayane-ye nivuwange.

²² Wərike nongo, kate icuge hare =ugofe wo anaza ha Ashini cas ire ne =uriyanga wo aciye haye, yanen apuwa sa =agose.

²³ Awaasa =ugofe anaza ha Ashini cas, amma =unuyane-wo apuwa sa =agose, ure saa awaasa =ukugbəense nyano mawo ne ngəəni,

²⁴ ka □umuwene uyatew, sa umaa udore-wo, daabano, sa ushame-wo tantaasa ure.

²⁵ Ama awaasa =ugbəense anaza ha Ashini ha kiwenden, hay sa a ana =aniyaze nivuwange, □ureete uyane wo apuwa sa □akuna, udaake ushama-wo ne

apuwa sa ugofe, ata ayane-wo apuwa anowa ne unaafase wo apuwa sa =uyane.

²⁶ Awaasa =ucuwana niciye newo wo a bore =udafe wo Ashini nnoo, ama uza uyyiame-wo upiti wo unuwe woo, a niciye newo =uriyange, udufafe wo Ashini hawo a mbenne.

²⁷ Udufafe wo Ashini wee sa Ashini Babba wooro =ukukpaa wo nsano ne uzira wo araa, a wee sa =akande awoone haremaya sa are ne uriyare, ne ahay sa anome haa angmone sa are ne amemo uriyare, a bigana ukatte niciye newo ne uyane wo apuwa ha inang sa ata acaane-wo ne.

Uduwama ne ashini ha upere wo uyeme wo bigi

2

¹ Aruwanke ham, hare une wo iruwa ke Yeso Animasihi bore upere, kate idonkeze a bigi umaane bigi.

² Akone a bigi sa □uwuna bicita bo azinariya ne mpoppuwa nnooma, □uye ne amemo usonde wo-ye, bigi bore ugbangane sa uwoone mpoppuwa nraama, womaa □uye.

³ Ka idonke uyeme wo bore mpoppuwa nnoomma, ine-wo aninke ha ucugi anowa, hane □ikunanke bore ugbanganew, <<tunna bano,>> baa <<cuge daa baaze ubusa kom,>>

⁴ ne uyate wo-ye, idaake □idonke a bigi upere bigi ne amemo haye, sa □ihara agana ne amemo ndunkinze me apuwa araa sa are ne amemo iruwa yee?

⁵ Aruwanke ham, rengken ato a igofe, haza Ashini uzangneke hare ugbangane ne inang, are hare apuwa ha taare ne amemo une wo iruwa, a aciye tigbama tee sa □ayane haremaya sa ayeme-wo, nikawari?

⁶ Ama □iyasa hare ugbangane. Haza a hare apuwa ha taare =akangance-ye? Haza aha =akari-ye niya ne ugaamo?

⁷ Haza a ha =anaze apuwa araa ne ashini ha niziya ninoono ne Animasihi, sa ariya-ye ne?

⁸ Ka =idafe uduwaka umenu wo anaza ha Ashini sa =agose, <<Yeme biruwanke bobo saa niciye nebo,>> =iyane apuwa anowa.

⁹ Ama ka =idonkeze a bigi upere bigi =iyane araa, □ipura uduwaka, adonke uduwaka ukpate-ye ne.

¹⁰ Awaasa =udafe unaafase wo apuwa sa uduwaka =ugose, ama ukere-wo udufafe wo apuwa adii ne amemo, □adonke upura unaafase wo uduwaka.

¹¹ Ashini sa □ukuna, <<Kate bomare ne buray baa bonome bo bigi,>> awo ukuri □ukuna, <<Kate boyane nwono.>> Ka bodaake □bomara ne buray, baa bonome bo bigi, ama □boyane nwono, □bocuge bore upusa wo uduwaka.

¹² Sa anaza haye ne apuwa sa =iyane are saa aganaa sa ariya a ata ayane-ha nhara me anowa ne araa ne amemo uduwaka wee sa uniyaze nivuwange.

¹³ Warike kuwede ana sa unugofe-wo ugbane wo haage, ata awone-wo araa, shere ugofe wo ugbane. Ama ugofe wo ugbane, umaane uwuna wo bigi araa.

Une wo iruwa ne uyane wo tituma

¹⁴ Aruwanke ham, ayina are unoo wo ana ka bigana =ugose a uciye une wo iruwa, ama uniyane-wo nituma ne une wo iruway? Une wo iruwa yewo uta utobse-wo?

¹⁵ Akone a biruwanke binome baa buray uza-wo mpoppuwa ne apuniya.

¹⁶ Ka bigi ne amemo haye ukunan ke-wo, <<Duura ne amemo nsano me iruwa, Ashini une-bo mpoppuwa ne apuniya,>> ama udaake □uyane ananke apuwa warike ukande wo nipum newo, ayina are unoo wo ana?

¹⁷ Anongo, une wo iruwa cas, shere uyane wo nituma a mbenne.

¹⁸ Ama bigi uta ukone, <<Bo bociye une wo iruwa, me =n-yane nituma.>>

Nta nkone, ataana ta boyiyame a bodonke-m une wo iruwa yebo shere uyane wo nituma? Me nta ndonke-bo une wo iruwa-yom, ne amemo uyane wo nituma nom.

¹⁹ =Boniyaze iruwa Ashini a nidii, ayane unoo! Agbyarigare hamaa □ane iruwa, ama =akacere warike uwuwage.

²⁰ Bo bore tirariga, sa akate adonke-bo a une wo iruwa shere uyane wo nituma a nituma ne mbenne?

²¹ <Akadaake akutti caara booro Ibrahem bore uyane wo anowa, wərike <ukune vana bewo Ishaku ne aninka ha uniyaze wo Ashini apuwa?

²² Inay une wo iruwa yewo ne apuwa sa <ukuyane, <akadaake □ahazano tiriya, une wo iruwa yewo ingmaa wərike apuwa sa <ukuyane.

²³ □Angmaska anaza ha Ashini sa =agose, <<Ibrahem <ukune iruwa ke Ashini, hane □akutti-wo a bore uyane wo anowa,>> hane =agaase-wo a suga wo Ashini.

²⁴ Inay =akakutti bigana a bore uyane wo anowa, wərike apuwa sa =uyane, haza a wərike une wo iruwa cas.

²⁵ Akadaake akutti Rahab bore ticinaake, a bore uyane wo anowa, wərike apuwa sa <ukuyane hare urənge wo apiye, sa <ukune-ha aninka ha nimare, hane □ukatte-ha ne unanke uwunda muwa?

²⁶ Yantaasa nipum a ningməninenu, ka niza-wo bidiri, anongo une wo iruwa shere nituma, a ungməninew.

3

Uduwama ne ashini ha niniyam

¹ Aruwanke ham, kate agana gay ne aməmo haye are hare udonkize, wərike iriya haro sa tire hare udonkize, Ashini uta uyane haro nhara me anowa ne araa gay sa mmaane me agana.

² Unaafase wooro =tiyane apuwa sa azaa didəy ne tiwunda muwa muwa. Awaasa □uyiyama udufe ne niniyam newo ne aməmo apuwa sa =unaze, wo a bore uzira wo araa sa uta uyiyame udufe ne unaafase wo nipum newo.

³ Ka tiwuna niwiya ne inime ye bara, wərike tidafe ne wo, tatiyyame tihansare unaafase wo ne nipum newo.

⁴ Gbənken saa njirigi me nwwuwamaw, ne unaate wo nna, uway ugasoo =ukuhansare nna, nongo yaaro, a ne kizume kicimka bore ukərew =ukuhansare una niya tiya sa utare ne.

⁵ A nongo niniyam nire, naa ninay cim, ama =nibuwerinze ne anaza amənsuha. Gbənken ucimi wo nicenke ne nishiyana, una wo nina =ukupabe ndare nmənuma.

⁶ Niniyam duki a saa una nire, ane aməmo nina, =acesize kuwede aje apuwa araa ne, ne aməmo unaafase wo akpara ha nipum, anina =nicaane unaafase wo bigana ne, =niwooze unaafase wo ucugi wo bigana ne aməmo una, nina, a ukura wo una =unose nina.

⁷ Bigana <ukuyiyame udufe ne unaafase wo inama ye ndare, ne anii, ne yee sa =ikəri nipum daa, a ye nwwuwamaw,

⁸ ama azaa awaasa uta uyiyame udufe ne niniyam. Niniyam a apuwa araa sa nnivankanze-wo, ningmaa ne udufi uraaw.

⁹ A nina =tirumi Mbaa Babba wooro ne, a =tiware agana unuwe ne, haremay sa Ashini □uyane-ha saa wo.

¹⁰ Ane unuwe udiin-wo =arumi Ashini a =ayane tizuwaga ne. Aruwanke ham, nongo adaake ayane unoo.

¹¹ Uwuwe wo nwwuwamaw uta uyiyame ukatte nwwuwamaw nniyamtoma ne may sa nkaraa?

¹² Aruwanke ham, uti wo ugba, uta uyiyame a uwuri ayiyane ha uzaitun? Baa uti wo inəbi uta uyiyame a uwuri ayiyane ha uti wo ugba? Anongo, uwuwe wo nwwuwamaw nkarama, uza ukatte-wo nwwuwamaw nniyamtoma.

Uyiyama sa udi ashini

¹³ Ne aməmo haye a ana uciye uyiyama ne uriya? Sa udonke ne aməmo ucugi woo unoo sa uyane ne aməmo uratte wo niciye, sa uyiyama =uwooze.

¹⁴ Ama ka iruwa yee, ingmaa ne niyaro gay, a uyeme wo iruwa, kate itame bikpaga, a igaa-ye kiwenden.

¹⁵ Uyiyama ween haza ashini udin, ama a wo inang yee, ne uyeme wo aciye, a wo bigbama bo agbyarigare.

¹⁶ Kitiyasa niyaro a uyeme wo iruwa ure ne, bano =acesize tikara, ne unaafase wo apuwa araa.

¹⁷ Ama uyiyama wee sa □udi ashini, usano. Uniyaze ucugi wo uniyamto ne aciye, ne uratte wo niciye, a uyane wo apuwa sa atare, ne ugofe wo ugbane gay, a uyane wo anowa, unuyane-wo nzawa, uyane kiwenden.

¹⁸ Hare =uwuuzwa wo agana ayane ucugi wo uniyamto ne aciye, a saa igbaaro =avene, yee sa iyiyezi ne uyane wo anowa.

Nen aciye haye ke Ashini

4

¹ Ayina ayiyezi ne tiduba a tikara ne aməmo haye? Haza a wərike umuwerəy wo-ye sa ure ne ngmassa ne iruwa yee?

² Itare ananke apuwa, idaake iciye. =Iwekse haage wərike itare apuwa haa, idaake iciye apuwa sa itare. =Iyane tikara ne tiduba, idaake iciye apuwa sa itare wərike idaake iyiyasa Ashini.

³ Ka iyiyasa, =inichisize-ye wərike =iyasize ne iruwa iray. Itare inaate apuwa sa □iciye ne ugofe wo uniyamto wo aciye haye.

⁴ Ye hare uzira wo kiwenden, itiya-ye nisuga ne inang a ugaa wo Ashini? Awaasa □uzangneke uyane wo nisuga ne inang yee wo a bore ugaa wo unay wo Ashini.

⁵ Baa =iyate a mbenne apuwa sa ncaza me anaza ha Ashini =ngose, Bidiri bee sa Ashini □uwuna ne aməmo iruwa yooro utare ucuge ne haro?

⁶ Ama Ashini awo =uniyaze haro apuwa anowa gay. A ana □awuna ncaza me anaza ha Ashini =ngose:

<<Ashini =ugaaza-wo bore unyante wo niciye
ama =uyanze bore uratte wo niciye apuwa anowa.>>

⁷ Nen aciye haye ke Ashini, a igaa-ye bigbama bo agbyarigare, uta ucome-ye.

⁸ Yen n-yaa ke Ashini, wo uta uye n-yaa keye. Rundan tiyante-ye, ye hare uyane wo apuwa araa. Ptyizen iruwa yee ye hare iruwa iriya.

⁹ Yanen ncaanom me iruwa, shiyen, tuutizin n-yizi. Tizuwa tee tivoore asuwe, amane haye avoore ncaanom me iruwa.

¹⁰ Ratten aciye haye ubusa ke Mbaa, wo uta unyante-ye ashini.

¹¹ Aruwanke ham, kate ine inama ye aruwanke haye. Awaasa □uyane anaza araa ne ashini ha biruwanke bewo, baa □uwooze-wo araa, adonke =unaze uduwaka araa, a uyane una nhara me

anowa ne araa. Awaasa =uyane uduwaka nhara me anowa ne araa, unudafe-wo uduwakaw, ama ucuwana niciye newo upere ugaso wo uduwaka.

¹² A Ashini cas ure bore =uniyaze wo uduwaka ne bore nhara me anowa ne araa, awo □uhama utubse a uwe. Ama a bo bore ana, sa tabowone biruwanke bobo araa?

Ubuwərinze ne ashini ha nikate

¹³ Gofen, ye haremāy sa =igose, <<Yenəy baa nikate, tatiya ne ananke apiye, tatikoze niyaw, tiyane nzeno a ticiye ikurife.>>

¹⁴ Itiya-ye apuwa sa ata aye nikate. Ayina are uray wee? A saa umiya ure, tabonay una saanuwwaw, ka boməru sa bonaase una boderen.

¹⁵ Uməy wo ikone, <<Ka Mbaa ukpaa, uyante haro ne, tatiyane hay ne hanaa.>>

¹⁶ Ama ire ne =ubuwərinze ne =unyanteze wo aciye haye. Unaafase wo apuwa hayen apuwa araa.

¹⁷ Awaasa uriya apuwa anowa sa azibi uyane, hane udaake uyane ana, □uyane apuwa araa.

Uduwama wo hare apuwa ha taare

5

¹ Hare apuwa ha taare, renken ato a igofe, yanen asuwe ne nkaaro wərike apuwa ha ncaanom me iruwa sa ata aciye-ye.

² Apuwa ha taare teye sa iciye, □acaano, biine □uniya mpoppuwa maye.

³ Azinariya ne azurufa haye □akafa nwura gay. Nwurama, a nna nta n-yane anaza ne ashini haye, nta mpabe apum haye saa una. □Isunda aciye haye apuwa ha taare ne aməmo aye ha umanne.

⁴ Ikurife ye haremāy sa =ayane nituma ne tiruge teye sa igaa-ye une wohā, ire ne asuwe ne ashini haye. Asuwe ha haremāy sa =ayane-ye nituma ne usunda wo nigbaaro ne tiruge teye, ahama ne ato ha Mbaa Bigbama bo hare ntaa sa are ashini.

⁵ □Iyane ucugi wo ugofe wo uniyamto ne amane ne inang yee. Tikuweneto sa □iyane, ire saa binaa bee sa uya kiwaa.

⁶ □Iwuna hare uzira wo araa sa adaake □agaa-ye, apuwa araa, □iwekse-ha.

Ureete ne amōmo uriyare

⁷ Aruwanke ham, sa irakte iruwa yee, niya agaba ha niziya ne Mbaa. Gbēnken tantaasa bore avara =ukuya niye ne beera bo bikpagba ne beera bo nikaane ne usanima, sa idaa ita ine nigbaaro.

⁸ Yemaa sa irakte iruwa yee, tantaasa hare avara =ayane, yanen ugaso wo iruwa, Mbaa unuye n-yaa niziya.

⁹ Aruwanke ham, kate iyane nwuməru ne ntitay ma-ye wərike kate awone-ye araa. Gbēnken a inay, bore nhara me anowa ne araa >utore ne anənkəy!

¹⁰ Aruwanke ham, wərike iyiyame ureet ne amōmo uriyare, sa igbēnke hare niyiyezi ne anaza ha Ashini sa <akayane anaza ne amōmo niziya ne Mbaa.

¹¹ =Tirumi haremay sa <akareete ne amōmo uriyare. Ita ibatiriza ureete wo Ayoba, >inay tantaasa ne umanne Mbaa <ukuyane-wo anowa. Mbaa ungmāa ne iruwa ye uyane wo anowa ne ugofe wo ugbane.

¹² Aruwanke ham, apuwa sa apere kuwede yina anay, kate bigi utuna ne ananke apuwa sa are ashini ne ndaa baa ananke apuwa muwa. Tunnan ne anaza adii, ka anongo sa ikone anongo, ka haza anongo sa ikone haza anongo, wərike kate awone-ye araa.

Nrribina me une wo iruwa

¹³ Baa bigi ne amōmo haye ure ne uniya wo uriyare? Sa uyane nrribina. Baa bigi ure ne amane? Sa uyane tiwune te urume wo Mbaa.

¹⁴ Baa bigi ne amōmo haye ukpana? Sa □ugaaseke harewono wo ukura wo hare udufe, aye ayane-wo nrribina, a asharige-wo mmay ne amōmo niziya ne Mbaa.

¹⁵ Nrribinama sa □ayane nna ne amōmo une wo iruwa, nta nwumza bore nkpane, Mbaa uta uninkizə-wo. Ka □uyane araa, ata aviyase-wo ana.

¹⁶ Wərike nongo nyaana =biyaren aciye haye apuwa araa sa =iyane a iyane aciye haye nrribina wərike iwuma. Nrribina

me bore uzira wo araa nciye ugaso wo uyane wo nituma nimənnu.

¹⁷ Iniya a bigana saa haro, sa <ukuyane nrribina gay, a kate aruwa beera, <akayane tinay tetaaro ne tipiye utase shere beera.

¹⁸ Sa <ukukuri □uyane nrribina, nshini □nne beera, idaa ikuri □ine nigbaaro.

¹⁹ Aruwanke ham, ka bigi ne amōmo haye, ujese uwunda wo kiwenden, sa bigi uziya newo ne uwunda.

²⁰ Sa iyiyame, awaasa uvoore ne bore uyane wo apuwa araa ne uwunda, utubsa-wo ne amōmo ungməne, hayen ata are uwunda wo uviyasa wo apuwa araa gay.

Ncaza me uciba me Biturus

¹ Ame Biturus bituma bo Yeso Animasihu, □n-yane ncaza maye niya ke agana ha Ashini sa □uzangneke, acugi muwa-muwa saa ajan ne nriyam me uPontos, uGanatiya, uKapadukiya, uAsiya ne uBitaniya.

² Ashini Babba ne aməmo uriya woo, <ukuzangneke-ye ne uwunda wo Bidiri bo Ashini, □ucay-ye muwa ne nsano wərike iyane apuwa sa Yeso Animasihu utare, sa □uptyize-ye ne ngba mawo.

Ashini une-ye apuwa anowa ne uraara wo iruwa gay.

Urume wo Ashini wərike une haro uwuna wo iruwa

³ Sa tirumi Ashini, awo ure Babba wo Mbaa wooro Yeso Animasihu, ne aməmo ugbane woo gay, akure □awure haro ne aməmo nininki ne Yeso Animasihu ne aməmo haremaya sa □angməne. Hayen, □awuna □ticiye uwuna wo iruwa sa uza umuwenew,

⁴ tatikpaa unaafase wo apuwa anowa sa Ashini >uciyane-ye ashini sa azaa angmyisiha, azaa acaano-ha, azaa akoonenka-ha.

⁵ Ashini ne aməmo ugaso woo, ure ne =ukənge wee, wərike une wo iruwa yee, niya uweng wo utubsa sa □udunguruza sa ata amiyate una ne agaba ha umuwene, uwengo sa Yeso uta uziya.

⁶ Wərike nongo, sa iyane amane gay, nongo yaaro, uriyare muwa-muwa wee sa ire ne uniyaw saanuwa, awo aye cim.

⁷ Apuwa hay □aciye-ye, wərike anay kiwenden ke une wo iruwa yee, tantaasa =akawone azinariya ne una wərike akante unoo wo ana, ne ukuna yaaro =akacaano, ka ayane nongo, ita iciye urume, umənu a unyante uweng wee sa Yeso Animasihu uta uziya.

⁸ Kuwede sa idaake inimaga unay wo Yeso Animasihu, ama ire ne uyeme woo. Ne ukuna iniyate-ye wo saanuwa, nongo yaaro □ine iruwa yee kewo, ire ne amane gay sa amaane ugaso wo unasa.

⁹ Ire ne uciye wo utubsa wo uray woye, wərike une wo iruwa yee.

¹⁰ Ne aye gay sa □akamaa, hare niyiyezi ne anaza ha Ashini <akayane anaza hay, <akamare □akuna, Ashini uta uyane-ye apuwa anowa, □anaase gay ayiyame anaza ha utubsa wee.

¹¹ □Anaase ayiyame agabaa sa ata ayane apuwa hay, ne tantaasa ata ayane, hane Bidiri bo Animasihu sa ure ne anaza ne aməmo keha, □udonke-ha tantaasa Animasihu uta une uriyare, ne umənu woo sa uta udufa utine.

¹² Ashini <ukubiyate-ha haza a wərike aciye haa □ukune-ha anaza hawo, ama a wərike ye. Saanuwa agana hay sa □akabiyare-ye Anaza Aniyamtoha wərike Bidiri Bisanobo sa □udi ashini sa Ashini □utonte, =uniyaze-ha ugaso. Apuwa haye, a ana atuma ha Ashini sa are ashini, □anaase ayiyame.

Yanen ucugi wo nsano

¹³ Wərike nongo, sa ironde iruwa yee, icuge nnoo, >ire ne uwuna wo iruwa ne apuwa anowa sa ata ane-ye uwengo sa Yeso Animasihu uta uye.

¹⁴ Saanuwa sa icuge ayiyane hare ugofe wo anaza, kate isobe apuwa sa <ikiyeme uyanew acuwana iruwa yee, agabaa sa <ikire ne ucugi wo nrii.

¹⁵ Ama Ashini sa □ugaaseke-ye, wo a bore nsano, anongo yemaa, sa ire hare nsano, ne unaafase wo apuwa sa =iyane,

¹⁶ Tantaasa <akacaze, <<Sa ire hare nsano, wərike me, a bore nsano.>>

¹⁷ Ka ire ne nriribina, =ikigaase Ashini a Babba, awo =uyane agana nhara me anowa ne araa, =unudonkeze-wo a utare bigi umaane bigi ka ure ne uyane wo agana nhara me anowa ne araa, ne unaafase wo apuwa sa bigana □uyane. Wərike nongo, sa iyane ucugi wo inang yee saa ajan ne aməmo uwuwage wo Ashini.

¹⁸ Iriya apuwa sa <akane wərike akatte-ye ne aməmo ucugi uraaw sa <ikikpaa ke ncaaran maye, haza apuwa sa =akacaano saa azinariya ne a azurufa.

¹⁹ Ama □ujana-ye ne ngba me Animasihu sa nmaane kuwede yina, ure

saa dunke bee sa uza-wo nnanke nkpane, ne ananke apuwa araa.

²⁰ Awo Ashini ukuzangneke-wo, sa <akadaa akate atunki inang yee, a wərīke ye □adonke-ye wo ne aye hay ha umanne.

²¹ A wərīke wo □īciye une wo iruwa ke Ashini sa awo □uninkize-wo ne aməmo isaw □une-wo umənu, saanuwa une wo iruwa yee, ne uwuna wo iruwa yee, ake Ashini ire ne.

²² Saanuwa sa □iniptyize iruwa yee, wərīke □iyane kiwenden ke apuwa sa Anaza Aniyamtoha □akuna, a ana □awuna ire ne uyeme wo aruwanke ne iruwa nidii, sa ine ubusa ne uyane wo nongo ne iruwa nidii.

²³ Wərīke nongo, □Awure-ye bo uriya, haza a ne igbaaro yee sa =ikingmyisi, ama a ne igbaaro yee sa iza ingmyisi-wo, wərīke □awure-ye ne uwunda wo anaza ha Ashini sa aciye uray weesa uza umuwene-wo.

²⁴ Tantaasa <akacaze, □akuna <<Agana, a saa mptya are, unaafase wo umənu woha a saa nrarife me ndare, mptya =nkigbyatariko, nrarife =nkiwaksa daa,

²⁵ ama anaza ha Mbaa are shere umuwene.>>

Hay a ana are Anaza Aniyamtoha sa <akabiyate-ye ana.

2

¹ Wərīke nongo, sa ijese uгаа wo unay ne aməmo iruwa, ne kiriyanga, a uyane wo ananke apuwa wərīke uyate wo ayizi, niyaro, a kuwəde aje anaza ha ncaanom.

² Saa aceero, awure asawa =atare nhamza nnooma, ye maa sa iyeme anaza ha Ashini, a ana ata awone-ye ihaaranko ne aməmo utubsa wee sa iciye.

³ Saanuwa sa □īiyama a Mbaa uzibi.

Utaane wo uray ne aganaa sa □azangneke-ha

⁴ Sa iye kewo, utaane wo uray, awaasa agana □agaa-ha, ama Ashini □uzangneke-wo □unyante-wo.

⁵ Yemaa a saa ataane ha uray, =ayane atiya ha ukura wo bidiri ne ye, wərīke ire usonde wo mpiris hare nsano, =iyane

uniyaze ne aməmo bidiri, wee sa Ashini uta ukpaa wərīke Yeso Animasihu.

⁶ Anaza ha Ashini =agose, <<Nay, □ntunki utaane ne aməmo uSihiyona,

wee sa □azangneke akuri □anyante una, ure utaane wo nigong, awaasa □une iruwa kewo uza ugofew nziri.>>

⁷ Saanuwa ye sa □ine iruwa, utaane ween apuwa ha □anyante keye. Ama haremāy sa adaake ane iruwa, <<Utaane wee sa hare atiya □agaa-ha una a una □ucuge utaane wo nigong.>>

⁸ A una ure <<Utaane wee sa =uwooze agana =aturize a utaane wee sa =uwooze-ha urirezu.>>

=aturize wərīke □agaa-ha udufe wo anaza ha Ashini. Anongo Ashini <ukumare □uwuna ata ayane.

⁹ Ama ye a aganaa sa □azangneke-ha, usonde wo mpiris me ukura wo tigbama agana ha nsano ha Ashini, wərīke ibiyare umənu woo, □ukatte-ye ne aməmo nrīi niya ne aməmo nsaa mawo nmənuma.

¹⁰ Ye haza agana ha Ashini ikire, ama saanuwa ye a agana hawo, <ikedaa ikate ikpaa ugofe wo ugbane ama saanuwa □ikpaa.

¹¹ Aruwanke ham, >nre ne nwure ma-ye, saa ajan, haremāy sa =acugi ne aməmo inang yee, jesen uyane wo ndunkinze me apuwa araa, sa are ne ntaa ne iruwa yee.

¹² Yanen ucugi unoo ne aməmo ntitay me haremāy sa haza ahare udufe, kuwəde gade =ayese-ye uzankom, ata anay apuwa anowa sa =iyane, a arumi Ashini uwengo sa uta uye.

Udufe wo hare tigbama ne harewono

¹³ Dafen unaafase wo hare tigbama wərīke Mbaa, kuwəde gade a ke bigbama bomənu bu sa awo ure bore udufe ne agana,

¹⁴ a ngbamna, haremāy sa bigbama bimənu bu □utonte-ha wərīke aniyaze hare =uyane wo apuwa araa uriyare, a arumi hare uyane wo apuwa anowa.

¹⁵ Anongo Ashini □uyeme ka =iyane apuwa anowa ita iwəfi tinuwe te agana hare anaza ha mbenne sa atiya-ha ananke apuwa.

¹⁶ Yanen ucugi wee saa haremaya sa avuwa-ha ne uriyare, ama kate iyane araa wərike nivuwangeno sa □iciye. Yanen ucugi wee saa ariyare ha Ashini.

¹⁷ Niyazen kuwəde ana iwone, yemen aruwanke hare une wo iruwa, gofen uwuwage wo Ashini, niyazen bigbama iwone.

¹⁸ Ariyare, dafen hare ukura wee, ne unaafase wo uniyaze wo iwone, haza haremaya sa =ayane-ye anowa ne ugofe wo ugbane cas, ama ne hare uzira wo ugofe wo ugbane.

¹⁹ □Ayane unoo, ka bigana □ureete uniya wo uriyare, wərike bigi =uyane-wo apuwa sa anazibiha, □ucuwana anongo Ashini □uyeme.

²⁰ Ayina bigana uta uciye ka ureete uniya wo ujago wərike apuwa araa sa □uyane? Ama ka ireete uniya wo uriyare wərike apuwa anowa sa =iyane, ayane unoo ke Ashini.

²¹ A wərike nongo □agaaseke-ye, Animasihu □uniya uriyare wərike ye, □udonke-ye apuwa sa ita iyane, wərike idafe uwunda woo.

²² <<<Ukudaake □uyane ananke apuwa araa, <akadaake aciye kiriyanga ne unuwe woo.>>

²³ Sa <akabiyare-wo unaafase wo anaza ha araa, <ukudaake ukuna ananke apuwa. Sa <ukune uriyare, <ukudaake uyane sakuna uta uyane ananke apuwa. Uməyu nongo, □une niciye newo ke awaasa =uyane nhara me anowa ne araa ne aməmo kiwenden.

²⁴ Awo niciye newo <ukucuwana apuwa araa haaro ne nipum newo ashini ne ubirikane, wərike tijese uyane wo araa, a tiyane ucugi wo uyane wo anowa, niwuma sa □ticiye a wərike sa <akagofe-wo ungmənew ne.

²⁵ Ye <ikire saa idunke yee sa □inaa, ama saanuwa □ivoore ke bore aviga awaasa =udafe ne asobo haye.

Ahay ne anome

3

¹ Anongo, ye ahay ha anyaa, dafen anome hay wərike ka haage ne aməmo haa, adaake ane iruwa ne Anaza Aniyamtoha, ata ayiyame acuge hare udufe, wərike tiyang tinooto sa =iyane,*

² ka =ayate nsano me iruwa yee, ne uratte wo aciye haye.

³ Kate unoo woye, ure wo udonke wo ntura, saa urunda wo ticiye a uwuuzaa wo ntura me inəng ye azinariya ne mpuppuwa nnooma.

⁴ Uməy wo nongo, sa ure wo aməmo iruwa yee, unoo wee sa unucaanoze-wo, wo uraara wo niciye, ne upiti wo niciye nnoo, wee sa uciye unoo gay ubusa ke Ashini.

⁵ Anongo, ne ayeha sa <akamaa, ahay hare nsano sa <akawone iruwa ke Ashini, <akayane ntura nnooma. <Akadafe anome haa,

⁶ saa Saratu, <ukudafe Ibrahem, =ugaase-wo a mbaa woo. Ye, a ayiyane hawo, ka =iyane apuwa anowa, ka idaake ijese ananke apuwa awuna-ye uwuwage.

⁷ Anongo ye anome, =yanen ucugi unoo ne ahay haye, =niyazen ha iwone yaa, wərike ha anagasa-ha saa ye, ye ne ahay haye, iciye upasa wo uray sa □udi ke Ashini. Yanen nongo wərike kate ananke apuwa akareye nriribina ma-ye.

Uniya wo uriyare wərike =uyane wo apuwa anowa

⁸ Ne umanne, unaafase wee, doten aciye, gofen ugbane, yemen aruwanke, kanden aciye, a ire hare uraara wo aciye.

⁹ Kate ikutti araa ne araa, baa tizuwaga ne tizuwaga, uməyu nongo, sa ikutti ne uwuna wo apuwa anowa, a wərike nongo <akagaaseke-ye wərike iciye upase wo apuwa anowa.

¹⁰ Wərike, <<Awaasa utare ugofe wo uniyamto wo ucugi ne unay wo aye anowa, sa upiti unuwe woo shere unaza wo araa. sa upiti unuwe woo shere kiriyanga.

* 3:1 3:1 Gbənke aAfi 5:22; aKon 3:18.

11 Sa ujese uyane wo araa, a uyane anowa,
sa unaase ucugi wo uniyamto ne aciye, ne unaafase wo iruwa.
12 Wərike Mbaa =uyate hare =uyane wo anowa ne n-nye,
ato hawo adiineni, =ugofe nriribina meha,
ama Mbaa =uyane ukara ne hare =uyane wo araa.>>

13 A ana uta ukangance-ye ka =ine aciye haye ne uyane wo apuwa anowa?

14 Ama kuwede gade ita ine uriyare wərike apuwa anowa sa =iyane, ye a hare apuwa anowa. Kate igofe uwuwage wo apuwa sa ha =agofe uwuwage wo ana, kate iyane ncaanom me iruwa.†

15 Ama ne aməmo iruwa yee, sa irumi Animasihi awo ure Mbaa, sa iyane =ucugi wo uya kuwede aje agaba, wərike ikutti haremay sa ata ayiyase-ye apuwa sa awuna-ye uwuna wo iruwa sa □iciye. Ama sa iyane nongo riyang ne aməmo uraara wo niciye,

16 sa ire hare iruwa isanoy, wərike haremay sa =ayane-ye anaza araa ne ashini ha apuwa anowa sa =iyane ne aməmo Animasihi, agofe nziri.

17 Amaane unoo, ka uniya wo uriyare wee, a uyane wo Ashini, a ine uriyare wərike uyane wo anowa. Sa akone a ine uriyare wərike uyane wo araa.

18 Animasihi ungməne nidii cas wərike apuwa araa, bore anowa wərike hare uzira wo anowa, wərike uya ne haro ke Ashini. Akawe-wo ne aməmo nipum, ama <akaninkize-wo ne aməmo Bidiri Bisanobo.

19 A ne Bidiri been bo □uwuri □ubiyare idiri ye harewu Anaza Aniyamtoha ha Ashini ne ukuraw tibaa,

20 haremay sa <akayane ugbara wo ato ne ayeha sa <akamaa. Ashini <ukureete uya woha ne aməmo uraara wo iruwa ne ayeha sa Nuhu <ukure ne urunda wo ujirgi. Ne aməmo una, a agana cim ha urire <akaciye nivuwange ne aməmo nwuwamaw.

21 Nwuwamaw mayenma, >ndonkize uripkizi wee sa =utobse-ye, wərike nininki ne Yeso Animasihi ne aməmo

isaw. Haza uwara wo tiriyeru ne aməmo nipum, ama ane nwure me Ashini ne aməmo iruwa isanoy.

22 Animasihi awo □uduura ashini =ucugi ne taare tine te Ashini, ne atuma ha Ashini sa are ashini, hare ugaso wo tigbama ne hare ugaso, sa ure ashini keha.

4

Ucugi wərike Ashini

1 Wərike sa Animasihi <ukune uriyare ne aməmo nipum, sa ye maa iyane ndunkunze me uniya wo uriyare. Anongo awaasa □uniya uriyare ne aməmo nipum □ujese uyane wo araa.

2 A ana □awuna iza idome imannese-ye aye ha ucugi wee ne =udafe wo apuwa sa nipum =nitare, ama ita ire hare uyane wo apuwa sa Ashini =utare.

3 <Ikireete uyane wo apuwa sa haremay sa atiya-ha Ashini □azaawa ayane, saa unaase wo ugofe wo uniyamto wo uzira wo nziri, kisuwa ne utamanzo, usonde wo nsuwa-suwa, tiway, a urume wo apuwa sa bigana □uyane ne taare tewo, apuwa ha iziri, anahama nongo.

4 Haremay sa <ikiyane apuwa hayen ne ha, are ne umaamake sa inidome idafe-ye ha, =iyanze apuwa araan hayen ha gay saa ha, hane □anugi uzuwaga wee.

5 Ama ata anaze apuwa sa =ayane ubusa ke awaasa uta uyane haremay sa avano ne haremay sa <anangməne nhara me anowa ne araa.

6 A ana □awuna haremay sa <anangməne sa <akadaa avano, <akabiyare-ha Anaza Aniyamtoha, wərike <akayane-ha nhara me anowa ne araa ne aməmo nipum saa agana, ama sa ayane ucugi ne aməmo Bidiri bo Ashini.

7 Kuwede yina anaye n-yaa umuwene. Wərike nongo rondeken iruwa yee a icuge nnoo, wərike iyane nriribina.

8 Apuwa sa amaane kuwede yina, yemen aciye haye gay, wərike uyeme =uviyaze araa gay.

9 =Kpaazan aruwanke haye ne aməmo tikura teye shere nwuməru.

† 3:14 3:14 ncaza may a me Ishaya 8:12

¹⁰ Kuwede ana sa uyane nituma ne upase wee sa Ashini □une-wo, wərike uyane aruwanke ukande, sa uyane nituma nnoo, ne apuwa anowa ha Ashini sa =uniyaze muwa-muwa.

¹¹ Awaasa □uciye upase wo ubiyare wo anaza ha Ashini sa =ubiyare ana saa awaasa Ashini =urene anaza ne wo. Awaasa =uyane nituma ne ukande wo agana sa uyane ne ugaso wee sa Ashini □une-wo, wərike ne aməmo kuwede yina =arumi Ashini ne aməmo Yeso Animasihu. Umənu ne ugaso awo □uciye shere umuwene. Are nongo.

Uniya wo uriyare wərike bo a bore udufe

¹² Aruwanke ham, kate iyane umaamake wo uriyare gay wee sa =irene uniyaw sakuna ananke apuwa muwa asawaa □aciye-ye, a wərike anaase unay wo utore wo bigana nnoo.

¹³ Ama sa iyane amane wərike uriyare wee sa ire ne uniyaw saa wo Animasihu, wərike amane agayaa sa ita iciye uweng wo niye ne aməmo umənu woo.

¹⁴ Ka =azuwage-ye wərike niziya ne Animasihu, ye a hare apuwa anowa wərike Bidiri bo Ashini, bimənuubu, ure ne ye.

¹⁵ Ama kate uniya wo uriyare wee a wərike =uyane wo nwonon, baa ucuwe, baa uyane wo ananke apuwa araa, baa =unugizi wo apuwa hay sa ananke apuwa haye azaa ne.

¹⁶ Ama ka =irene uniya wo uriyare wərike ye a hare udufe wo Animasihu, kate igofe nziri, sa irumi Ashini wərike □iciye niziya neenno.

¹⁷ Wərike agaba □anaye sa ata abuzi nhara me anowa ne araa ne agana ha Ashini. Ka ane aciye haaro ata abuzi ne, ayina ata aciye haremay sa aga-ha wo udufe wo Anaza Aniyamtoha ha Ashini?

¹⁸ Tantaasa are ne aməmo ncaza me anaza ha Ashini,
<<Ka sa ne uriyare hare anowa ata aciye utubsa,

ayina ata aciye haremay sa atiya-ha Ashini ne hare uyane wo araa?>>

¹⁹ Wərike nongo, haremay sa =are ne uniya wo uriyare, ne apuwa sa Ashini uyeme, sa ane aciye haa ke Ashini bore

kiwenden awaasa □uyane-ha, ane ubusa ne uyane wo anowa.

Niya ke harewono ne inyaane

5

¹ Niya ke harewono ne aməmo keye, nre ne nwure maye saa biruwanke, borewono bore =ubiyare wo anaza ha uriyare wo Animasihu, a awaasa uta uciye upere ne aməmo umənu woo sa ata adonke ne uweng wo niziya newo.

² Yanen aviga ha idunke ye Ashini sa are ne taare teye, a =idafe ne ha, haza a ne ugaso amma a ne uyeme wo iruwa, tantaasa Ashini utare, haza a wərike ikurufe, amma a wərike sa iciye iruwa ye =uyane wo nitumano,

³ kate idonke idunke yee sa are ne taare teye tigbama, ama sa =iyane apuwa sa usonde wo hare udufe ata anay a adafe.

⁴ Wərike ka Bigbama bo Hare Aviga □uye, uta une-ye ukate wo umənu sa uza ukonanko-wo. Yeso bore aviga ha kiwenden.

⁵ Anongo ye inyaane, sa idafe harewono. Unaafase woye sa =iyane aruwanke nituma ne aməmo uratte wo niciye wərike,

<<Ashini unutara-wo bore unyante wo niciye,
ama =uyanze bore uratte wo niciye apuwa anowa.>>

⁶ Ratten aciye haye ubusa ke Ashini bore ugaso, wərike uta unyante-ye ne agabaa sa unay ayane-wo unoo.

⁷ Nen Ashini unaafase wo apuwa sa amaca-ye, wərike awo =upiti-ye.

⁸ Cugen nnoo a iyane uya, bore uga wo unay woye bigbama bo agbyarigare =urənsə saa uzeeki =unaase awaasa uta une.

⁹ Kate idafe tewo, tunnan ne ugaso, ne aməmo une wo iruwa, wərike iriya aruwanke haye ne unaafase wo inang =are ne uniya wo uriyare saa weenwo.

¹⁰ Ashini bore unaafase wo apuwa anowa, awaasa □ugaaseke-ye ne aməmo umənu woo wo uzira wo umuwe ne aməmo Animasihu, ka imuwene uniya wo uriyare ne agaba cim, uta

ungmaska-ye, a utoreke-ye, a uwone-ye
ire hare ugaso.

¹¹ A wo ure bore ugaso shere
umuwene. Are nongo.

Ninyanza ne umuwene

¹² □N-yane-ye ncaza may cim, ne
ukande wo Siina, awaasa □ncuwana-wo
saa biruwanke bore kiwenden, wərike
ngasenze-ye iruwa, a mbiyate-ye apuwa
hay a ana are apuwa anowa ha Ashini ha
kiwenden, sa itunna ne ugaso ne aməmo
ana.

¹³ Aruwanke hare udufa sa
□azangneke-ha ne aməmo uBabina
baaze >anyankeze-ye, anongo vana bom
Markus, wo maa >unyankeze-ye.

¹⁴ Nyankizan aciye ne ninyanza ne
uyeme.

Sa kuwede ana ne aməmo haye
Animasihu uciye uraara wo iruwa.

Ncaza me uriya me Biturus

¹ A me nre Siman Bitrus biriyare a bituma bo Yeso Animasihu, □n-yane ncaza maye niya ke haremay sa □aciye une wo iruwa sa uzibi tantaasa haro maa □ticiye ne aməmo uyane wo anowa ha Ashini haaro, bore utubsa wooro Yeso Animasihu.

² Ashini ucendeke uniyaze woye apuwa anowa ne uraara wo iruwa ne aməmo uhaaranzo woye wo uriya wo Ashini ne wo Yeso Mbaa wooro.

Tantaasa hare udufe wo Mbaa ata ayane ucugi

³ Ashini ne aməmo ugaso woo, □une haro unaafase wo apuwa sa titare wərike tiyane ucugi unoo ne udufe wo Ashini, a uriya woo sa =ticiye, awo □ugaaseke haro ne aməmo umənu woo ne unoo woo.

⁴ Wərike nongo, Ashini □ukuna uta uyane haro apuwa amənsuha, anowa. Hay ata awone iyiyame iyane apuwa sa azibi tantaasa Ashini =uyane, a iyiyame uhara woye ne apuwa araa sa are ne aməmo inang yee, hay sa umuwerəy uraaw =uyiyezine.

⁵ Wərike haye, sa iyane unaafase wo ugaso woye, a icendeke une wo iruwa yee, ne uyane wo apuwa anowa, a ne uyane wo apuwa anowa, sa icende ne uriya wo Ashini,

⁶ a ne uriya wo Ashini, sa icende ne uyiyama wo udufe ne aciye, a ne udufe ne aciye, sa icende ne ureete, a ne ureete, sa icende ne udufe wo Ashini,

⁷ a ne udufe wo Ashini, sa icende ne uyane wo aruwanke anowa, a ne uyane wo aruwanke anowa, sa icende ne uyeme.

⁸ Ka iniya ubusa ne uhaaranzo ne uyane wo apuwa hay, ata akare-ye ucugi wo mbenne shere ucendenka ne aməmo uriya woye wo Mbaa wooro Yeso Animasihu.

⁹ Amma awaasa unuyane-wo apuwa hay, unuyate-wo nnoo, wo a biruwe, □ushama-wo <anaptyize-wo apuwa araa sa <ukuyane.

¹⁰ Wərike nongo aruwanke ham, nen aciye haye gay wərike idonke ngaasa maye ne nzawa maye sa Ashini <ukuyane-ye, anongo are. Ka iyane apuwa hay, azaa apuwa sa ata awone-ye irii.

¹¹ Hay ata awone Mbaa wooro Yeso Animasihu bore utubsa, uyane amane ha ukpaa woye inugi ne aməmo tigbama tewo te uzira wo umuwe.

Uwuna wo iruwa ne anaza ha Ashini

¹² Wərike nongo, nta nne ubusa ne ubatiriza woye apuwa hay, ne ukuna yaaro <ikinanke iriya ne, <initunkinke ne aməmo kiwenden ka sa □iciye.

¹³ Nyate ayane unoo ka nvano ne aməmo nipum nee, nta nne ubusa ne ubatiriza woye apuwa hay,

¹⁴ wərike me nriya nniye n-yaa ungməne tantaasa Mbaa wooro Yeso Animasihu □unubiyate-m.

¹⁵ Nta n-yane unaafase wo uyiyama wom, bata nnay iyiyama upiti wo apuwa hay ne aməmo iruwa yee, kuwede aje agaba, ka nngməne.

¹⁶ Agabaa sa <kitibiyare-ye anaza ha tantaasa Mbaa wooro Yeso Animasihu <ukuye ne aməmo ugaso woo, haza anaza ha itiyamo ye anuwe ne kiriyange <kitibiyare-ye, o o ane ayizi haaro <kitinay umənu woo.

¹⁷ Agabaa sa <Ukukpaa unyante ne umənu ke Ashini Babba, kitere bano sa niviyaw ne Ashini bore upere ne umənu <kinikone, <<Way, a Vana bom sa nre ne uyeme woo, iruwa yom ire ne ugofe wo uniyamto woo. >>

¹⁸ Haro ne aciye haaro, <kitigofe niviyaw nee sa <kinidi ashini sa <kitire ne wo ashini ne utaane usanonwo.

¹⁹ Anazaa sa hare niyiyazi ne anaza ha Ashini <akayane, □acendeke haro ugaso wo iruwa. Ata ayane unoo sa irenke ato ne anazaa, wərike are saa nsaa may sa >nne ne ntay me nrii, nre ne =uniyaze wo nsaa, niya uwengo sa Animasihu biwere bo usuwammake, uta =uniyaze nsaa ne aməmo iruwa yee.

²⁰ Ama ne uciba, sa iyiyame ukuna, azaa binanke bore niyiyazi ne anaza ha

Ashini, sa uta ubiyare anaza ha Ashini ne uyiya wo niciye newo.

²¹ Azaa ananke anaza ha hare niyiyezi ne anaza ha Ashini sa <akayane wərike uyeme wo bigana, a Bidiri Bisanobo <ukunugi ne aməmo iruwa ye agana, □uwuna-ha □anaza apuwa sa Ashini utare.

Hare anuwe ha niyiyezi ne anaza ha Ashini ne hare anuwe ha udonkize

2

¹ Ama hare anuwe ha niyiyezi ne anaza ha Ashini <akare ne aməmo aganaa, tantaasa ata aciye hare anuwe ha udonkize ne aməmo haye. Ata ayane agana udonkize wo ncaanom, ata aga-ha Bore Ukura, awaasa □une niciye-noo wərike ha, a akiyeri aciye ha ungməne yare.

² Agana gay ata adafe apuwa ha uzira wo nziri maa, wərike nongo, haage ata ayane anaza araa ne ashini ha uwunda wo kiwenden.

³ Hare udonkize wo anuweha, ne aməmo uree woha, ata ariyange-ye ne itiyamo yeha wərike aciye apuwa sa atare. Ashini <ukumare uwuna ata akpate-ha ne nhara me anowa ne araa, unanke uya, uwe-ha.

⁴ Ashini <ukudaake □usobe atuma ha Ashini sa are ashini sa <akayane apuwa araa, ama <ukumage-ha ne aməmo uwuwe wo uniya wo uriyare, □unuta-ha ne aməmo tiwuwe tinereto sa ticiye nrii cirin, □ucaye-ha niya uweng wo nhara me anowa ne araa.

⁵ Ashini <ukudaake usobe agana ha inang ye agabaa sa <akama, sa <ukuwone □ayane biira biraabo ne aməmo inang wərike haremay sa <akagaa udufe wo Ashini, ama <ukukəngi Nuhu bore ubiyare wo anaza ha apuwa anowa ne agana usunderi.

⁶ Ashini <ukukpate apiye ha uSodom ne uGomora ne aməmonhara me anowa ne araa, □upabaa, □ukuttiha ntuwa, <akayane hay a wərike agana ayiyame apuwa sa ata ayane hare uzira wo udufe wo Ashini.

⁷ Ashini <ukutobse Noot bore uzira wo araa, awaasa apuwa ha uzira wo nziri me agana ha uSodom, hare uzira wo udufe wo uduwaka akacaanewo iruwan.

⁸ Noot <ukure bore uyane wo anowa sa <ukucugi ne aməmo haa, apuwa araa sa >ukuyate, a >ugofe, kuwede nje nweng, <akapabe-wo bikpaga.

⁹ Ka unaafase wo apuwa hay a nongo, □adonke a Ashini MBAA uriya tantaasa uta utubse hare udufe woo ne aməmo uriyare ne tantaasa uta une agana araa uriyare sa are ne uya wo uweng wo nhara me anowa ne araa.

¹⁰ Anaza hay a kiwenden gay ne ashini ha haremay sa =adafe uyeme wo apuwa araa ha nipum, akuri =ayase atuma ha Ashini sa are ashini. Aciye ugaso wo iruwa ne umənu wo aciye, azaa uwuwage wo uzuwaga wo hare ugaso ashini.

¹¹ Ama atuma ha Ashini sa are ashini sa amaane-ha ugaso ne tigbama, anayisa ha anaza, ne uyane wo tizuwaga ubusa ke Mbaa.

¹² Ama agana hay a saa inama ye ndare are, hare uzira wo niciye, haremay sa □awure-ha wərike akafe-ha awaa, are ne uyane wo anaza araa ne ashini ha apuwa sa adaake ayiyama, ata angmezi saa inama ye ndare ne nkura.

¹³ Ata ane uriyare wo apuwa araa sa □ayane. Atare uyane wo apuwa ha ugofe wo uniyamto wo aciye haa nweng kpantan. □Acaano ne uyane wo apuwa ha nziri ne ntitay maye. Awuna ugofe wo uniyamto ne uyane wo kiriyanga, ane asuwa ne ye.

¹⁴ Iruwa yaa ingmaa ne biyatira bo uyeme wo umasa ne ahay, =anajesizeha uyane wo araa, =ariyange haremay sa anatore-ha nnoo ne aməmo une wo iruwa, aciye iruwa yee sa □adonkeze ina uyane wo umuwerəy, ha a haremay sa □akatte-ha unuwe.

¹⁵ □Ajese uwunda ukpasoo, □asata =adafe uwunda wo Banamu vana bo Beyor, awaasa utare uciye wo apuwa ne uwunda uraaw.

¹⁶ Ama uziyanke sa unuyane-wo unaza <ukuptyapke-wo wərike apuwa araa sa □uyane, <ukuyane anaza ne nivew ne

bigana, □ukare aragna ha bore niyiyezi ne anaza ha Ashini.

¹⁷ Agana hay are saa uwuwe wo nwuwamaw sa uwiyo, saa nshini sa uway uduura ne nna. Ashini ucaya-ha aninka ha ucugi wērike nr̄ii cirin.

¹⁸ =Ayane anaza ha uzira wo niciye, =adonkize ha ananke apuwa. =Ayane anaza ha nipum ha uyeme wo umasa ne ahay, =ariyange haremay sa adaake amara tiriya ne une wo iruwa.

¹⁹ =Ayane-ha nikēwēri ne uciye wo ugaso wo uyane wo apuwa sa atare uyanew, ama ha a ariyare ha uyane wo apuwa araa. Wērike bigana a biriyare bo apuwa sa are ne uyane wo tigbama tewo.

²⁰ Ka agana aciye nivuwange ne aməmo apuwa araa ha inang yee, wērike uyiya Mbaa bore utubsa Yeso Animasihu, hane akuri □anugi uyane wo ana, ajese ana apira ugaso wohā, umanne waa uta umaa wo uciba ucaano.

²¹ Amaane unoo gade <akadaake □aiyama uwunda wo uyane wo anowa, sa akone a aiyaama uwundaw, hane □avoore ne utine □ajese uduwaka wo Ashini wo nsano sa <akane-ha.

²² Apuwa hay sa ayane, are saa anaza hay sa =agose, <<Wase =uniyambe timyiiza tewo sa □uyane,>> a <<Unəde sa □azina-wo, □uvoore ure ne =uwəzənu ne aməmo mpate.>>

Uweng wo niziya ne Animasihu

3

¹ Aruwanke ham, a ncaza me uriya ze □n-yane niye keye, wērike mbatiriza-ye ne, a nwone-ye iyane ndunkunze me apuwa anowa ne aməmo iruwa yee.

² Ntare-ye ibatiriza apuwa sa hare niyiyezi ne anaza ha Ashini <akanaze ne ayeha sa <akamaa a uduwaka wee sa Mbaa bore utubsa <ukune atuma hawo.

³ Ama ne uciba sa iyyiame ukuna, ne aye ha umanne, agana hare nduwa ata aye, a =ayanze anuwe, a adafe umuwerəy uraaw sa ure ne iruwa yaa.

⁴ Ata agose <<Ngusa baa Yeso <ukukone uta ukuri uziya? A wo ze na? Ncaaran maaro sa <akangməzi aye gay sa

<akamaa, niya yenəy unaafase wo kuwede yina, sa <akayane ne uciba, are tantaasa <akare.>>

⁵ Hare unaza nongo, a ugəyye aga-ha abatiriza, ane aməmo apuwa sa Ashini <ukunase ,<akayane nshini ne ndaa. A ne aməmo nwuwamaw <akakatte idaa ne, nwuwamaw □nr̄nge ndaa kuwede tiya.

⁶ A ne nwuwamaw maymaw, ne ayeha sa <akamaa, <akaviyase inang ye agabaa, sa <akayane biira biraabo.

⁷ A ne aməmo anazaa, nshini ne ndaa me saanuwa, nre ne uya wo una. Ashini ucay nna, niya uweng wee sa ata ayane hare uzira wo ufafe wo Ashini nhara me anowa ne araa, a awe-ha.

⁸ Ama ye aruwanke ham, kate ishame-ye, niye nidii ke Mbaa a saa aye upuwe, aye upuwe a saa niye nidii.

⁹ Haage >agose a Mbaa ure ne uya gay, ne ungmaska wo apuwa sa <ukukone uta uyane, haza anongo are. Uyaw sa ure ne uyane woye, a wērike kuwede ana ujese araa, a uvoore ke Ashini, kate bigi uciye ncaanom.

¹⁰ Uweng wo niziya ne Mbaa tanire saa niye ne bicuwe. A ne agabaa nshini nta nnaa ne nkaarō nmənuma, unaafase wo apuwa sa <akayane nshini ne ndaa ne, ata apabe ana ne una, inang ne unaafase wo apuwa sa are ne aməmo, ata anaa.

¹¹ Wērike sa atapabe unaafase wo kuwede yina nuwa, a ije igbaaro ye agana ayane unoo ire? Ayane unoo sa iyane ucugi wo nsano a ufafe wo Ashini.

¹² Sa ire ne uya wo uweng wo niziya ne Ashini, itare iwone uwengo uye yare, uweng ween wo, atapabe nshini ne una, unaafase wo apuwa sa <akayane nshini ne ndaa ne, ata apabe ana, a atuwaranka.

¹³ Ama ne uwuna wo iruwa ye apuwa sa Ashini <ukukone uta uyane, tire ne ucay wo iruwa ne nshini nsawma ne ndaa nsawma tiya sa agana kuwedetiya, ata ayane apuwa sa Ashini utare-ha ayane.

¹⁴ Wērike nongo aruwanke ham sa ire ne uya wo niziya ne Ashini, reeten ne uzira wo uyane wo apuwa sa ata acaane-ye ne, ne uzira wo araa, a =ucugi wo uraara wo iruwa.

¹⁵ Batirizan apuwa sa Ɔawuna Mbaa wooro ure ne uya, a wɛrike agana aciye utubsa. Anongo biruwanke booro Bunus, a waasa tire ne uyeme woo, <ukumare Ɔucaza-ye ne, ne amɛmo uyyiyama sa Ashini Ɔukune-wo.

¹⁶ <Ukunase nongo ne amɛmo unaafase wo ncaza mawo. Ne amɛmo ncaza mawo, ananke apuwa areeze ne sa aciye uriyare wo uyyiyama, hay sa haage hare uzira wo uyyiyama, ne uzira wo ugaso ne amɛmo une wo iruwa, are ne uhansira wo apuwa sa anazaa agose. Anongo are ne uyanew ne unaafase wo ncaza me anaza ha Ashini, are ne ukiyere wo aciye haa ncaanom.

¹⁷ Wɛrike nongo aruwanke ham, inanke iriya ne apuwa hay, sa iyane nnoo kate udonkize wo anuwe wo hare uyane wo araa, ucuwana iruwa yee, ijese uwunda wo Ashini, a inaa.

¹⁸ Ama sa icindinka ne amɛmo apuwa anowa ne uriya wo Mbaa wooro Yeso Animasihu bore utubsa. Umɛnu ure woo saanuwa niya shere umuwe ne.

Ncaza me uciba me Yohana Yeso awo ure anaza ha Ashini niya ke agana

¹ Tire ne uyane woye ncaza may ne ashini ha awaasa <ukure ne uciba, sa <akadaa akate ayane inang, awaasa <kitigofe anaza hawo, □tinay-wo, □titunki-wo ayizi, □tipata-wo ne taare tooro, =tibiyare-ye, awo ure anazaa sa =aniyaze uray.

² <Akadonke haro uray, <Kitinay-wo, ane ashini hawo tire ne uyane woye anaza ne, =tibiyare-ye anaza ha uray wo uzira wo umuwe, awo <ukure ne Babba ne uciba, □adonke haro wo.

³ Tire ne ubiyare woye apuwa sa □tigofe, tikuri □tinay, wərīke yemaa iyane ucugi wo iruwa nidii ne haro. Ucugi wo iruwa nidii yooro, a ne Babba a Vana bewo Yeso Animasihu.

⁴ □Tiyane-ye ncaza may, wərīke amane haaro angmaa.

Tiyang ne aməmo nsaa

⁵ Anaza hay a ana <kitigofe ke Vana bewo, □akuna, Ashini a nsaa, aməmo kewo nrii nzaw ne kuwede.

⁶ Katikuna a tire ne ucugi wo iruwa nidii ne wo, amma =tinyaana ne nrii, hay, adonke a anuwe tire ne, tizado ne ucugi wo uyane wo kiwenden.

⁷ Ama katinyaana ne nsaa, tantaasa wo ure ne nsaa, hay, adonke tire ne =ucugi wo iruwa nidii ne aciye haaro, ngba me Vana bewo Yeso, =mptyizi haro ne unaafase wo apuwa araa sa □tiyane.

⁸ Katikuna a tizado apuwa araa, tire ne =uriyanga wo aciye haaro, kiwenden kiza-wo aməmo kooro.

⁹ Katibiyate Ashini apuwa araa sa =tiyane, uta uviyase haro unaafase wo apuwa araa sa =tiyane, a uptyizi haro ne uzira wo uyane wo anowa, wərīke wo, a bore uyane wo anowa, =ukuyane apuwa sa □ukuna a uta uyane.

¹⁰ Katikuna a tidaake □tiyane apuwa araa, □tikutti Ashini a bore anuwe, anaza

hawo azaa ayaara ha ucugi ne aməmo iruwa yooro.

2

¹ Ye, ayyiane ham aniyazeha, >nre ne uyane woye ncaza may wərīke kate iyane apuwa araa. Ama ka bigi ure ne uyane wo apuwa araa, ticiye bigi bore ukande sa =uyane anaza ne Babba uməy wooro, Yeso Animasihu bore anowa.

² Awo ure uwunda wo uviyase wooro apuwa araa sa □tiyane, a ha unaafase wo agana ha inang, haza haaro cas.

³ Ka =tidafe nduwaka me Ashini, hay ata adonke a tiriya-wo.

⁴ Awaasa =ugose a uriya Ashini, ama =unudafe-wo nduwaka mawo bore anuwe, uza-wo kiwenden ne aməmo iruwa yewo.

⁵ Ama awaasa =uyane apuwa sa anaza hawo =agose, a kiwenden uyeme wo Ashini □ungmaa ne aməmo iruwa yewo. Anongo tiriya a =tiyane ucugi wooro ne Ashini.

⁶ Awaasa =ugose a =uyane ucugi woo ne Ashini, sa uyane tiyang tantaasa Yeso □uyane.

⁷ Aruwanke ham, haza uduwaka wo Ashini usawoo >nre ne ucaza wee ne ama a ukono, wee sa <inemare □igofe ne uciba. Uduwaka ukonen wee, a una ure anazaa sa <ikigofe.

⁸ Nongo yaaro, >nre ne >ucaza wee uduwaka usawoo, □anay kiwenden ke una ke Yeso, a aməmo keye, wərīke nrii nre ne umaaza a nsaa me kiwenden nre ne umiyarma.

⁹ Awaasa =ugose a ure ne aməmo nsaa ama =ugaaza-wo unay wo biruwanke bewo, udaa ne aməmo nrii.

¹⁰ Awaasa =uyeme biruwanke bewo, ure ne =ucugi ne aməmo nsaa, azaa ananke apuwa ne aməmo kewo, sa ata awone-wo uture.

¹¹ Ama awaasa =ugaaza-wo unay wo biruwanke bewo, ure ne aməmo nrii, a ne aməmo nrii =unyaana ne, utiya-wo kitiya sa >uyaaze ne, wərīke nrii □nwəfi-wo ayizi.

¹² Ye ayyiane aniyazeha, nre ne uyane wo-ye ncaza

wərīke a ne aməmo niziya ne-wo
□aviyasa-ye apuwa araa sa □iyane.

13 Ye mbabban, nre ne uyane wo-ye
ncaza,
wərīke inanke iriya-wo, awaasa
awo ure ne aməmo uciba wo
kuwede yina.

Ye, inyaane, nre ne uyane wo-ye ncaza,
wərīke <inipira ugaso wo bigbama
bo agbyarigare.

Ye, ayiyane, nre ne uyane wo-ye ncaza,
wərīke inanke iriya Babbama.

14 Ye, mbabban, nre ne uyane wo-ye
ncaza,
wərīke inanke iriya-wo, awaasa
awo ure ne aməmo uciba wo
kuwede yina.

Ye, inyaane, nre ne uyane wo-ye ncaza,
wərīke igaso,
anaza ha Ashini =acugi ne aməmo
iruwa yee,
inipira ugaso wo bigbama bo araa.

Kate iyeme inang

15 Kate iyeme inang baa ananke apuwa
ne aməmo inang. Ka bigi uyeme inang,
uyeme wo Babba uzaw ne iruwa yewo.

16 Wərīke unaafase wo apuwa sa are ne
aməmo inang, a umuwerəy wo uyane wo
apuwa sa nipum nitare, umuwerəy wo
apuwa sa ayizi ayate, a unəfərzu wərīke
apuwa sa bigana uciye ne apuwa sa
=uyane, haye, haza ke Babba a dinne, aha
inang.

17 Inang ne uyeme wo uciye wo apuwa
ita imuwene, ama awaasa =uyane apuwa
sa Ashini utare uta ucuge shere
umuwene.

Uduwama ne ashini ha hare ugaa wo tigbama te Animasihu

18 Ye ayiyane, a agaba ha umanne ze,
tantaasa □ikigofe a bore ugaa wo
tigbama te Animasihu uyiyezi,
saanuwama, hare ugaa wo tigbama te
Animasihu gay □anaye. Anongo
□tiyyama a agaba ha umanne ze.

19 □Akaana ne aməmo haaro, ama ha
haza agana haaro. Gade ha agana haaro,
gade acuge ne haro, ama nikaane neha
□nidonke unaafase woha haza agana
haaro.

20 Ama Bore Nsano □une-ye Bidiri
bewo, unaafase woye iriya kiwenden.

21 Nza-m ne uyane woye ncaza, wərīke
sa itiya-ye kiwenden, ama a wərīke iriya
kiwenden, a wərīke azaa anuwe sa
=akane ne aməmo kiwenden.

22 Anna ure bore anuwe-ha? A awaasa
=ugose Yeso haza awo ure Animasihu,
bigana been, awo ure bore ugaa wo
tigbama te Animasihu, =ugaaza-wo
Babbama ne Vanama.

23 Azaa bore ugaaza-wo Vanama sa
uciye Babbama, awaasa □ukpaa Vanama,
anongo uciye Babbama.

24 Apuwa sa □igofe ne agaba ha uciba,
acuge ne aməmo iruwa yee. Ka acuge
nongo, ita icuge ne aməmo Vanama, a ne
aməmo Babbama.

25 Ka ayane nongo uta une haro uray
wo uzira wo umuwe, apuwa sa ukukone
uta uyane.

26 Nre ne uyane wo-ye ncaza may ne
ashini ha haremay sa atare ariyange-ye.

27 Ama Animasihu □une-ye Bidiri
Bisanobo saanuwa =ucugi ne aməmo
iruwa yee, haza a sa iciye bigi bore
udonkize. Bidiribo =udonkize unaafase
wo kuwede yina, apuwa sa udonkize-ye
akiwenden haza anuwe. Sa Animasihu
ucuge ne ye ne aməmo iruwa yee,
tantaasa Bidiribo □udonkize-ye iyane.

Ayiyane ha Ashini

28 Saanuwa ayiyane aniyazeha, sa ine
ubusa ne icugi aməmo ke-wo wərīke ka
uziya, taticiye ugaso wo iruwa shere
ugofe wo nziri ubusa ke-wo.

29 Ka iriya Animasihu a bore anowa,
anongo unaafase wo bore =uyane wo
anowa wo a awure ha Ashini.

3

1 Gbənken a inay tantaasa Ashini
□uyeme haro gay, sa =agaase haro
ayiyane ha Ashini! Anongo tire, a ana
awuna agana ha inang yee atiya-ha haro,
a wərīke sa atiya-ha wo.

2 Aruwanke ham, saanuwa haro a
ayiyane ha Ashini, apuwa sa tatire ubusa,
adaake anamiyata ana. Ama tiriya ka
Animasihu uziya, tatire saa wo,
tatinay-wo tantaasa ure.

³ Unaafase wo awaasa uciye uwuna wo iruwa kewo, =uptyizi niciye newo wərīke ure bore nsano tantaasa wo, a bore nsano.

⁴ Awaasa =uyane apuwa araa =upose uduwaka wo Ashini. Uyane wo apuwa araa, a uzira wo uduwaka wo Ashini.

⁵ Iriya Yeso <ukuye wərīke uviyase haro apuwa araa. Wərīke wo a bore uzira wo apuwa araa.

⁶ Azaa awaasa ure aməmo ke Animasihu, sa uta une ubusa ne uyane wo apuwa araa. Azaa awaasa =une ubusa ne =uyane wo apuwa araa sa □unumaga unay woo, baa uriya-wo.

⁷ Ye, ayiyane, kate ijese bigi uriyange-ye, awaasa =uyane anowa a bore anowa, tantaasa Animasihu a bore anowa.

⁸ Bore =uyane wo apuwa araa a vana bo bigbama bo agbyarigare, wərīke wo, a bore =uyanze wo apuwa araa ne uciba. Apuwa sa awuna Vana bo Ashini □uye, a wərīke ugatike nituma ne bigbama bo agbyarigare ne.

⁹ Azaa awaasa ka wo a awure ha Ashini sa uta une ubusa ne uyane wo apuwa araa, wərīke wo a vana bo Ashini, uza une-wo ubusa ne uyane wo apuwa araa wərīke wo a awure ha Ashini.

¹⁰ Anuwa tatiyyame haremāy sa are ayiyane ha Ashini, ne ha bigbama bo agbyarigare, awaasa =unuyane-wo anowa haza a vana bo Ashini, anongo awaasa unuyeme-wo biruwanke bewo.

Yemen aruwanke

¹¹ Anazaa ze sa <ikigofe ne uciba, sa tiyeme aruwanke.

¹² Kate ire saa Kayinu, wərīke wo a bo bigbama bo araa sa <ukuwe biruwanke bewo. Ayina <akawone □uwe-wo? A wərīke nituma newo apuwa araa, a ha biruwanke bewo a anowa.

¹³ Aruwanke ham kate iyane umamaake, ka agana ha inang yee □agaa-ye.

¹⁴ Haro tiriya □nteganke ungməne niya ne uray, wərīke tire ne uyeme wo aruwanke. Ama awaasa uza-wo uyeme wo aruwanke, wo, udaa bingməninebu.

¹⁵ Bore ugaa wo unay wo biruwanke bewo, a bore nwonon, iriyya, azaa bore nwonon sa uciye uray wo uzira wo umuwe ne aməmo iruwa yewo.

¹⁶ Anuwa tatiyyame tantaasa uyeme ure, Yeso Animasihu <ukune nisobo newo wərīke haro. Ayane unoo haro duki tine asobo haaro wərīke aruwanke haaro.

¹⁷ Awaasa uciye apuwa ha taare, a =uyate biruwanke ne aməmo uzira, ama udaake ukandeke-wo, ataana ata akone a bigana beebo uciye uyeme wo Ashini?

¹⁸ Ayiyane ham, kate uyeme wee, ure wo anaza baa wo unuwe cas, ama sa idonke uyeme wee ne apuwa sa =iyane, ne aməmo kiwenden ke Ashini.

¹⁹ Anuwa tatiyyame haro a agana ha kiwenden, ne tantaasa taticiyē ugaso wo iruwa ye utunna ubusa ke Ashini.

²⁰ Agabaa sa iruwa yooro idonke haro a □tiyane araa, Ashini umaane ugaso wo iruwa yooro, uriya unaafase wo kuwedeyina.

²¹ Aruwanke ham, ka iruwa yooro idaake idonke haro a □tiyane araa, ticiyē ugaso wo iruwa ye utunna ubusa ke Ashini.

²² Tatikpaa unaafase wo apuwa sa tiyyasa, wərīke =tidafe nduwaka mawo, =tiyane apuwa sa utare.

²³ A uduwaka woo ze, tine iruwa ke Vana bewo Yeso Animasihu, a tiyeme aruwanke tantaasa □ukuna tiyane.

²⁴ Haremāy sa =adafe nduwaka mawo =acugi ne aməmo kewo, a wo, ne aməmo haa. Anongo tatiyyame a =ucugi ne aməmo haaro, wərīke Bidiri Bisanobo sa □une haro.

Uyiyama wo idiri

4

¹ Aruwanke ham, kate ikpaa awaasa =ugose a uciye Bidiri bo Ashini, katayiyaman wo nnoo wərīke iyiyame baa a ke Ashini udin. Wərīke hare anuwe ha niyyezi ne anaza ha Ashini akane niya kuwede tiya.

² Nay tantaasa ze ita iyiyame awaasa uciye Bidiri bo Ashini, awaasa =ugose a Yeso <ukuye ne aməmo nipum, a wo uciye Bidiri bo Ashini.

³ Ama awaasa =ugaa-wo a Yeso <ukuye ne aməmo nipum haza a ke Ashini □udin. Bigana beenbo uciye bidiri bo ugaa wo tigbama te Animashu, awaasa □igofe a uyiyezi, saanuwa unanke ne aməmo inang.

⁴ Ayiyane ham, ye a ha Ashini, ipere ugaso wo-ha, wərike Bidiri bee sa ure aməmo keye, upere ugaso wo bee sa ure ne aməmo inang.

⁵ Ha, a ha inang, apuwa sa =anaze, a ha inang, a ana awuna agana ha inang =agofe-ha.

⁶ Haro a ha Ashini, awaasa uriya Ashini, =ugofe haro, ama awaasa utiya-wo Ashini, uza ugofe-wo haro. Anongo tatiyiyame awaasa uciye Bidiri bo kiwenden, ne bidiri bo anuwe.

Uyeme wo Ashini ne wooro

⁷ Aruwanke ham, sa tiyeme aciye haaro, wərike uyeme ake Ashini udin. Awaasa =uyane uyeme, wo a awure ha Ashini, a uriya Ashini.

⁸ Ashini wo a uyeme, awaasa unuyane-wo uyeme utiya-wo Ashini.

⁹ Nay tantaasa Ashini □udonke haro uyeme woo, <ukutonte Vana bewo ne aməmo inang sa aweenma cas, wərike une haro uray.

¹⁰ Nay tantaasa uyeme ure, haza a haro <kitiyeme Ashini, awo <ukuyeme haro, □utonte Vana bewo, □ungməne wərike uviyase haro apuwa araa sa □tiyane.

¹¹ Aruwanke ham, Ashini <ukudonke haro uyeme, haro duki, sa tiyeme aciye haaro.

¹² Azaa awaasa unumaga unay wo Ashini, ama ka =tiyeme aruwanke haaro, Ashini =ucugi ne aməmo iruwa yooro. Anongo uyeme woo □ungmaa ne aməmo iruwa yooro.

¹³ Tiriya a tire ne aməmo ke-wo a wo aməmo kooro wərike sa Ashini >uyinta haro Bidiri bewo.

¹⁴ Ashini <ukutonte Vana bewo bore utubsa wo inang, □tinay-wo, saanuwa =tibiyare anaza hawo.

¹⁵ Duki awaasa ukpaa a Yeso ure Vana bo Ashini, Ashini =ucugi ne aməmo ke-wo, a wo, ke Ashini.

¹⁶ Tiriya uyeme wo Ashini sa =udonkize haro, =tiniyaze iruwa ne.

Ashini a uyeme. Awaasa ucugi ne aməmo uyeme >ucugi aməmo ke Ashini a Ashini >ucugi aməmo kewo.

¹⁷ Anongo uyeme ungmāa aməmo kooro, wərike ticiye ugaso wo iruwa, ne uweng wo nhara me anowa ne araa, wərike ne aməmo inang yee tire saa Yeso.

¹⁸ Uyeme uza-wo uwuwage. Uyeme wo kiwenden =ukatteze uwuwage, wərike awaasa ugofe uwuwage, a wərike uriyare wo uweng wo nhara me anowa ne araa. Awaasa =ugofe uwuwage udaake ungmāa ne uyeme wo kiwenden.

¹⁹ =Tiyane uyeme, wərike Ashini a wo uciba □uyeme wooro.

²⁰ Ka bigi □ukuna, <<=N-yeme Ashini,>> ama =ugaaza-wo biruwanke bewo, wo, a bore anuwe. Unaafase wo awaasa uza-wo uyeme wo biruwanke bewo sa =uyate-wo, uza uyeme-wo Ashini sa udaake unumaga unay-wo.

²¹ Ashini □une haro uduwaka wee, unaafase wo awaasa =uyeme Ashini, akafa uyeme biruwanke bewo.

Une wo iruwa ke Vana bo Ashini

5

¹ Kuwede ana sa =une iruwa Yeso awo ure Animasihū, wo a awure ha Ashini. Kuwede ana sa =uyeme Babbama =uyeme awaasa wo a awure ha Babbama.

² Anuwa □ticunga a =tiyeme ha a few ueka =tiyeme Ashini a =tidafe nduwaka mawo.

³ Uyeme wooro wo Ashini, a =udafe wo nduwaka mawo. Nduwaka mawo nzaw umənu,

⁴ wərike unaafase wo awaasa wo a awure ha Ashini upere ugaso wo inang. Une wo iruwa yooro a una □uwuna haro ticiye upere wo ugaso wo inang.

⁵ A ana ure bore upere wo ugaso wo inang? A awaasa =uniyaze iruwa, Yeso a Vana bo Ashini.

⁶ Yeso Animasihū ukuye ne nwwamaw, a ne ngba. Haza a ne nwwamaw cas <ukuye ne, ama a ne nwwamaw a ne ngba. Bidiri Bisanobo

□udonke anongo are, wərike Bidiri Bisanobo awo ure kiwenden.

⁷ Apuwa titaaro a ana =adonkeze Yeso awo ure Vana bo Ashini,

⁸ Bidiri Bisanobo, ne nwwuwamaw, a ngba. Apuwa titaaro tee, apuwa nidii =anaze.

⁹ =Tikpaaze apuwa sa agana =anaze, ama anaza ha Ashini apere, wərike apuwa sa zeno Ashini □unasa ashini ke Vana bewo.

¹⁰ Awaasa □une iruwa ke Vana bo Ashini, apuwa sa Ashini □unasa, are ne iruwa yewo. Awaasa udaake une iruwa ke Ashini, □ucuwana-wo a bore anuwe, wərike udaake une iruwa ne apuwa sa Ashini □ukuna ne ashini ha Vana bewo.

¹¹ Apuwa sa ze Ashini □ukuna, □une haro uray wo uzira wo umuwe, uray wee a ne aməmo Vana bewo ure ne.

¹² Awaasa uciye Vanama, uciye uray, awaasa uza-wo Vana bo Ashini, uza-wo uray.

Anaza ha umanne

¹³ □N-yane ncaza may niye keye sa iniyaze iruwa ke Vana bo Ashini wərike iyyame a iciye uray wo uzira wo umuwe.

¹⁴ Apuwa sa =aniyaze haro ugaso wo iruwa ye niya ubusa ke Ashini, a ana, katiyiyasa kuwede yina tantaasa utare, =ugofe haro.

¹⁵ Ka tiriya a =ugofe haro, tiriya uta uyane haro unaafase wo apuwa sa □tiyiyasa-wo.

¹⁶ Ka bigi unay biruwanke bewo =uyane apuwa araa sa adaake ahama ungməne, sa uyane-wo nriribina, Ashini uta une-wo uray. Nre ne anaza ha haremaya sa =ayane apuwa araa sa adaake ahama ungməne. Aciye apuwa araa sa =akaya ne bigana ne ungməne. Ndaake nkuna ayane nriribina wərike ana.

¹⁷ Unaafase wo apuwa sa anazibiha sa agana ayane, a apuwa araa, ama haza a kuwede aje apuwa araa =akiyeri ungməne.

¹⁸ Tiriya haremaya sa a awure ha Ashini ananiya-ha ubusa ne aməmo uyane wo araa, wərike Vana bo Ashini =ukəngi-ha. Bigbama bo Araa uza uyane-wo ha ananke apuwa.

¹⁹ Tiriya haro a ha Ashini, unaafase wo inang ake Bigbama bo Araa ire ne.

²⁰ Tiriya a Vana bo Ashini <ukuye □une haro uyyiyama, wərike tiyyiyame-wo awaasa awo ure bore kiwenden. Haro tire ne aməmo kewo, wo sa ure bore kiwenden, tire ne aməmo Vana bewo Yeso Animasihu. A wo ure Ashini ha kiwenden, ne uray wo uzira wo umuwe.

²¹ Ayyiyane ham, kate idafe ashini ha nishabe.

Ncaza me uriya me Yohana

¹ Me borewono wo ukura wo Ashini, nre ne uyane wo ncaza niya ke buray bee sa Ashini uzangneke-wo ne ayiyane hawo, sa =n-yeme-ha ne kiwenden, haza ame cas, ne unaafase wo haremay sa ariya kiwenden,

² wərīke kiwenden ka sa kire aməmo kooro, takicuge ne aməmo kooro shere umuwene.

³ Apuwa anowa, ugofe wo ugbane ne uraara wo iruwa sa □adi ke Ashini Babba ne Vana bewo Yeso Animasihu ata acuge kooro ne aməmo kiwenden ne uyeme.

⁴ □N-yane nsano me iruwa sa <nkiyiyame ukuna a haage ne aməmo ayiyane habo, =adafe kiwenden tantaasa Babba <ukuwone haro.

⁵ Saanuwa buray, haza unanke uduwaka wo Ashini usawo >ncaze-bo ne, ama a wee sa <kitinanke ticiye ne uciba, ngose sa tiyeme aruwanke.

⁶ Uyeme wo kiwenden a una ure, tidafe nduwaka me Ashini. Tantaasa <ikimare □igofe ne uciba, uduwaka woo a una ure, ticuge ne aməmo uyeme.

⁷ Haage hare kiriyanga gay are ne, haremay sa adaake akpaa a Yeso Animasihu <ukuye ne aməmo nipum, □akane niya kuwede tiya. Unaafase wo awaasa =uyane hayen, a bore kiriyanga, ne bore ugaa wo tigbama te Animasihu.

⁸ Yanen nnoo kate idere ne apuwa sa □iyane nituma ne ana, ama wərīke ikpaa unaafase wo apuwa anowa sa □iyane nituma ne ana.

⁹ Awaasa ucende ananke apuwa, udaake utunna ne aməmo uduwaka wo ndunkunza me Yeso, uza-wo Ashini. Awaasa uniya ubusa ne uduwaka wo ndunkunzama, uciye Babba ne Vanama.

¹⁰ Ka bigi □uye keye, haza ne ndunkunza may, kate ikpaa-wo, kate iwone-wo nhaben.

¹¹ Awaasa □uwuna-wo nhaben, □adonke ure ne udote wo niciye ne wo, ne aməmo uyane wo apuwa araa sa =uyane.

¹² Nciye anaza gay sa ntare mbiyate-ye, ama nnitara-m mbiyate-ye ne aməmo ncaza may. Ama □nwuna iruwa, n-ye keye a nyane-ye anaza ne niciye nom, wərīke amane haaro angmaa.

¹³ Ayiyane ha biruwanke bobo sa Ashini □uzangneke-wo >anyankize-bo.

Ncaza me utaaro me Yohana

¹ Me Borewono wo ukura wo Ashini, nre ne uyane wo ncaza.

Niya ke biruwanke bom Gayus, awaasa n-yeme-wo ne aməmo kiwenden.

² Biruwanke bom, nre ne nriribina bociye ucugi wo ugofe wo uniyamto wo nipum, a unaafase wo kuwede yina anyaanaha-bo didəy, tantaasa bidiri bobo bigofe uniyamto.

³ □N-yane nsano me iruwa gay sa ananke aruwanke hare udufe wo Yeso <akaye □abiyate-m tantaasa >bopiti kiwenden nnoo, ne tiyang tebo ne aməmo kiwenden ka.

⁴ Azaa apuwa sa apere =uniyaze wom nsano me iruwa ka ngofe a ayiyane ham adafe kiwenden.

⁵ Suga wom, bo a bore kiwenden ne aməmo apuwa sa =boyane aruwanke, ne aruwanke sa ajan.

⁶ <Akabiyate hare udufe uyeme wobo. Ata ayane unoo bokandeki-ha ne apuwa ha tiyang hay sa ayane unoo ne hare nituma ne Ashini.

⁷ A wərike ubiyare wo anaza ha Animasihu <akakaane, <akagaa akpaa ukande ke haremay sa haza hare udufe wo Yeso.

⁸ Ayane unoo tiyane agana hayen ukande, wərike tire nsuga ne aməmo nituma ne kiwenden.

⁹ <Nkiyane hare udufe ncaza, ama Diyotirifis sa utare ure bo uciba, umaa kuwede ana, □ugaa-wo ukpaa wo anaza haaro.

¹⁰ Ka n-ye, nta mmiyate apuwa sa =uyane ne nsaa, wərike anaza araa sa =unaze ne ashini haaro. Hayen adaake ahama-wo, =ugaaza-wo =ukpaaza wo aruwanke. Ukuri =ukareze haremay sa atare =ukpaaza woha, a =ukattize-ha ne aməmo hare udufe.

¹¹ Biruwanke bom, kate bodafe uyane wo apuwa araa ama sa bodafe uyane wo anowa. Awaasa =uyane anowa ake Ashini udine. Awaasa =uyane apuwa araa utiya-wo Ashini.

¹² Kuwede ana =unaze anaza anowa ne ashini ha Dimitiriyus, anongo kiwenden kidonkize. Haromaa duki, tinaze apuwa anowa ne ashini hawo, ye, iriya apuwa sa tinaze ne ashini hawo, a kiwenden.

¹³ Nciye apuwa gay sa ntare ncaze-ye ne, ama nnitara-m mbiyate-ye ne aməmo ncaza may.

¹⁴ □Nwuna iruwa nta nnay-bo ne aməmo aye cim, wərike tiyane anaza ne bo ayizi ayate ayizi.

¹⁵ Uraara wo iruwa niye kebo. Nsugan maaro baazee, anyakize-bo. Nyankiza nsugan maaro kuwedebijebu sa are bano.